

TRIMITAS

Vasario 16-oji:
**MŪSŲ LAISVĖS
IR TVIRTYBĖS
DIENA**

9771392475004

1,99 €

svarbios pamokos

Ukraina patyrė, ką reiškia mokytis priešui jau trypiant jos žemę. Mes galime ir privalome mokytis jau dabar. Išmokime svarbias pamokas ir būkime pasiruošę dienai X.

Pilietinio pasipriešinimo pamokos

- Išmokssite tvarstyti žaizdas, naudoti turniketą, mobilizuoti galūnes, naudoti neštuvus.
- Išmokssite įžiebtį ugnį skeltuvu, kitomis priemonėmis. Pagaminti apkasų žvakę.
- Išmokssite elgesio taisyklių evakuojantis ir kaip parengti evakuacijos planą.
- Išmokssite pinti maskuojamąjį tinklą.

Atsparumo hibridinėms grėsmėms pamokos

- Išmokssite skirti hibridines grėsmes pagal veikėjus, jų tikslus ir naudojamus įrankius.
- Sužinosite informacinių, kibernetinių ir energetinių grėsmių atpažinimo ir užkardymo būdus.
- Suprasite, kaip identifikuoti užsienio žvalgybos tarnybų keliamas grėsmes.
- Gebėsite atpažinti propagandą, dezinformaciją ir melagenas.
- Sužinosite galimus atsako į hibridines atakas scenarijus.

2025 M. NR. 2 (1394)
TIRAŽAS 1000 EGZ.

©„TRIMITAS“, 2025
LEIDINIO INDEKSAS 5291.
ISSN 1392-4753

LIETUVOS ŠAULIŲ ŽURNALAS

TRIMITAS

ŠIAME NUMERYJE:

3 LŠS KNYGŲ MUGĖJE

4 LŠS KRONIKA

12 VASARIO 16-OJI

AKTUALIJA / VALDAS KILPYS

14 Šaulių sąjungos medicinos forumas: užkimi nereikalingas ir atverti būtinas „skyles“

PROVERŽIS / VALDAS KILPYS

16 LŠS štabo darbuotojų vizitas Klaipėdoje

VIENOS NUOTRAUKOS ISTORIJA / VALDAS KILPYS

18 Šauliai, Vailokaitis ir prašmatniausias to meto Lietuvos automobilis

20 IŠMOKTOS PAMOKOS / GABRIELIUS E. KLIMENKA IR EDUARDAS KLIMENKA
Tyrimas: ar verta pirkti sukomplektuotą išvykimo krepšį?

KIBERNETINIS SAUGUMAS / „NOD BALTIC“

26 Kas yra dviejų žingsnių autentifikacija ir kaip tai gali apsaugoti nuo sukčių?

SAJA / SAJ. KORNELIJA

28 Susipažinkime: globali šaulystė – pasaulio lietuvė Viltė

KARO ŽINGSNIAI / SERŽAS ŠEVČENKA IR VILMA KIURĖ

30 Ukraina 2014 metais (3 dalis)

VYTARAS RADZEVIČIUS

36 KĄ RAŠĖ „TRIMITAS“?

VYR. REDAKTORIUS Vytautas Radzevičius
KALBOS REDAKTORĖ Sandra Balžekaitė
KORESPONDENTAS Valdas Kilpys
DIZAINAS Greta Janutytė,
Paulius Budrikis (CRITICAL)

VIRŠELIO NUOTRAUKA: Valdo Kilpio
nuotraukoje – 2025 m. tarptautinis pagarbos
bėgimas Vilniuje „Gyvybės ir mirties keliu“

REDAKCIJOS KOLEGIJA:

Žilvinas Neliubšys / CV narys
Aurimas Navikas / CV narys
Augustas Žukauskas / CV narys
Aušra Garnienė / LŠS Komunikacijos skyriaus vedėja
Gabrielius E. Klimenka / šaulys
Gertrūda Šitkauskaitė / neformaliojo švietimo mokytoja
Irena Šalaviejiienė / išėivijos šaulė

Autorių dėmesiui – medžiagų kitam numeriui
laukiame iki einamojo mėnesio 10 dienos imtinai!

SPAUSDINO UAB „JUDEX SPAUDA“
Europos pr. 96C, LT-46351, Kaunas
Dėl spaudos broko kreiptis į spaustuvę.

LEIDĖJAS: Lietuvos šaulių sąjunga
FACEBOOK.COM/SAULIUSAJUNGA.LT

ADRESAS: Laisvės al. 34, LT-44240 Kaunas, Lietuva.
EL. P. redakcija@sauliusajunga.lt

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių
nuomone. Rankraščiai negrąžinami ir nerecenzuojami.

KUKUTIS EINA Į → KNYGŲ MUGĘ

Ne

Taip

02.27–
03.02
2025

 Vilniaus
knygų
mugė

LITEXPO

LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGA VILNIAUS KNYGŲ MUGĖJE 2025-AISIAIS

Lietuvos šaulių sąjunga – didžiausiame tarptautiniame literatūriniame renginyje Baltijos šalyse! Per ketvirtį amžiaus Vilniaus knygų mugė tapo svarbiausia Lietuvos skaitytojų literatūrine švente ir tikru kultūriniu centru, į kurį kasmet suplūsta dešimtys tūkstančių knygų mylėtojų. Jau dešimtus metus iš eilės mugėje dalyvauja ir Lietuvos šaulių sąjunga.

Šiais metais Šaulių sąjungos stende kviečiame ne tik susipažinti su organizacijos veikla, bet ir išbandyti bepiločių orlaivių simulatorius, išmokti susidėti išvykimo krepšį, tinkamai susikomplektuoti vaistinėlę evakuacijai ir susipažinti su mūsų naudojamais bepiločiais orlaiviais.

Stende jus lauks šauliai Vytaras Radzevičius, Martynas Starkus, Marijonas Mikutavičius, Rita Miliūtė, Edmundas Jakilaitis, Deivis Norvilas, Gabrielius Liaudanskas ir broliai bei sesės šauliai iš Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Šiaulių, Tauragės, Utenos ir Vilniaus rinktinių. x

EDUKACIJŲ PROGRAMA

Vasario 28 d. (penktadienis)

13.00–14.00 „LŠS DRONAI“

15.00–16.00 „TAKTINIS PIRMOSIOS PAGALBOS RINKINYS“

117.00–18.00 „IŠVYKIMO KREPŠYS“

Kovo 1 d. (šeštadienis)

13.00–14.00 „LŠS DRONAI“

15.00–16.00 „TAKTINIS PIRMOSIOS PAGALBOS RINKINYS“

17.00–18.00 „IŠVYKIMO KREPŠYS“

Kovo 1 d. (šeštadienis)

13.00–14.00 „TAKTINIS PIRMOSIOS PAGALBOS RINKINYS“

IŠVYKIMO VAISTINĖLE
KNYGŲ MUGĖJE 2025

+ Lauksime
atvykstant! Mūsų
ieškokite LITEXPO,
3 salėje, 9 stende.

1

ŠAULIŲ SAJUNGOJE – KUOPŲ STEIGIMOSI METAI

LŠS INFORMACIJA

Per pastaruosius metus Šaulių sąjungoje susikūrė arba veiklą atnaujino ne viena kuopa. Ypač džiugina regioninės kuopos mažesniuose miesteliuose – tai rodo, kad ne tik didmiesčiuose yra stiprių žmonių, kurie ima iniciatyvą į savo rankas.

Metų pradžioje Šaulių sąjungos vado pavaduotojas sakė plk. ltn. Gediminas Latvys lankėsi Kybartų šaulių kuopoje, kuri buvo atkurta pernai liepą. Šiai kuopai jau priklauso bene šimtas šaulių ir jaunųjų šaulių.

„Siekiamo, kad kiekvienoje savivaldybėje, netgi mažuose miesteliuose, veiktų Šaulių sąjungos padaliniai, kurių pagrindinė funkcija būtų parama Karo komendantūroms ir vietos valdžiai. Minėti vienetai turi turėti kovinės paramos ir logistinius elementus ir būti centrinė visuotinės

gynybos ašis skirtingose mūsų valstybės vietose. Labai svarbi misija ir vaikų bei jaunimo įtraukimas: patriotinis ugdymas, supažindinimas su kibernetiniu saugumu, dirbtiniu intelektu, bepiločiais orlaiviais“, – sakė plk. ltn. G. Latvys.

Su savivaldybės pagalba šauliai įsikūrė naujose patalpose, jas tvarko – daug dėmesio skiria pratyboms, ypač bepiločių orlaivių pajėgumų didinimui, įsirenginėja kompiuterinę dronų simulatorių klasę.

„Imi ir padarai“, – sako Kybartų kuopos vadas Tomas Žvirblis, nors pripažįsta, kad pradžia nebuvo lengva. Tačiau su vietos bendruomenės pagalba ir įsitraukimu jiems pavyko. Sėkmės ateities darbuose! x

2

ĮTVIRTINTA ŠAULIŲ PASITELKIMO SAUGANT VALSTYBĖS SIENĄ TVARKA

Vasario 17 dieną Valstybės sienos apsaugos tarnybos (VSAT) vadas gen. Rustamas Liubajevas ir Lietuvos šaulių sąjungos (LŠS) vado pavaduotojas, pavaduojantis sąjungos vadą, plk. ltn. Gediminas Latvys, pasirašė bendrą įsakymą, kuriuo įtvirtinta ir detalizuota šaulių pasitelkimo saugant valstybės sieną tvarka.

VSAT ir LŠS vadovai taip pat patvirtino pasieniečių ir šaulių 2025 metų bendradarbiavimo priemonių planą.

Numatyta, kad LŠS gali padėti tarnybai prireikus vykdyti skubias operacijas, skirtas Lietuvos valstybės sienos apsaugai užtikrinti. Šauliai į pagalbą VSAT pasitelkiami valdant valstybės lygio ekstremaliąją situaciją dėl masinio užsieniečių antplūdžio, taip pat užtikrinant laikiną patikrinimo atnaujinimą prie Europos Sąjungos vidaus sienos.

Pasieniečiai ir šauliai planuoja kartu dalyvauti tarpinstitucinės sąveikos pratybose, varžybose, kvalifikacijos tobulinimo mokymuose, šventiniuose bei sporto renginiuose.

VSAT ir LŠS bendradarbiauja nuo 2000-ųjų spalio. Bendradarbiavimo susitarimas buvo atnaujintas 2015 metų liepos 10 dieną. x

PIRMOSIOS ŠIŲ METŲ TAIKLIŲJŲ ŠAULIŲ PRATYBOS GAIŽIŪNŲ POLIGONE, RUKLOJE!

Nuostabus oras, gera nuotaika, tūkstančiai šuvių, smagus vėjelis, skambantys gongai ir 1 kilometro laukas prieš akis – kas gali būti geriau taikliajam šauliui?

Daugiau nei 40 šaulių iš visos Lietuvos turėjo puikią progą lavinti savo įgūdžius, dalytis patirtimi ir mokytis iš geriausių. O keli naujokai, pataikę į taikinį iš 1 000 metrų, tiesiog negalėjo sulaukyti džiaugsmo ir šypsenų. Sveiki atvykę į 1 kilometro klubą! x

Registracija į kovo mėnesio pratybas jau netrukus! Sekite naujienas www.facebook.com/LSSaudymas

KOVINĖS PARENGTIES MOKOMOSIOS PRATYBOS PANEVĖŽYJE

Lietuvos valstybės atkūrimo dienos išvakarėse Lietuvos šaulių sąjungos Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės šauliai dalyvavo kovinės parengties mokomosiose pratybose.

Šių pratybų tikslas – įvertinti, kaip greitai ir organizuotai šauliai gali reaguoti bei atvykti į nurodytą susirinkimo vietą.

Pratybas stebėjo ir Lietuvos šaulių sąjungos vado pavaduotojas plk. ltn. G. Latvys. Šauliai dar kartą įrodė, kad yra pasirengę veikti greitai ir ryžtingai, kai to prireiks! x

SAVIVALDYBIŲ IR ŠAULIŲ SĄJUNGOS BENDRADARBIAVIMAS – BŪTINAS UŽTIKRINANT ŠALIES SAUGUMĄ

Šaulių sąjungos vadovai lankėsi Žemaitijoje, kur su Jurbarko ir Tauragės rajonų merais aptarė esamą ir galimą bendradarbiavimą.

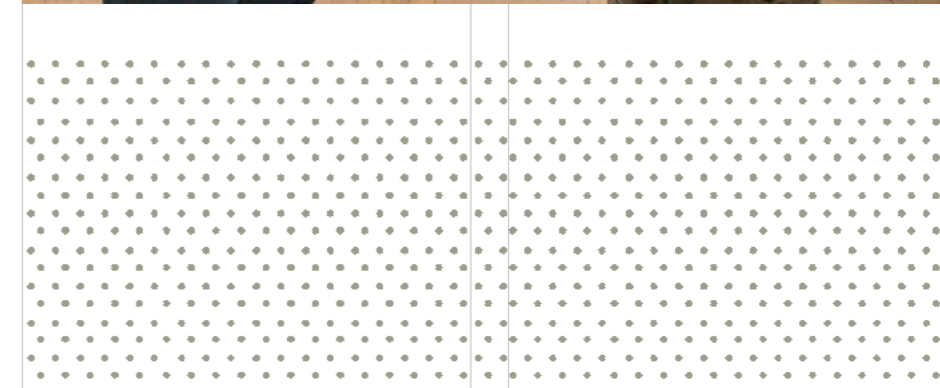
KAS SVARBIAUSIA:

- Bendros šaulių ir savivaldybės administracijos pratybos
- Bendri planai ruošiantis ekstremalioms situacijoms
- Veiksmų derinimas planuojant gyventojų evakuaciją
- Vietos verslininkų įtraukimas
- Bepiločių orlaivių valdymo simulatoriai klasės bendruomenėms

„Šaulių ir vietos savivaldos sąveika dabar svarbi kaip niekada, nes kartu veikdami pratybose mokydami, dalydamiesi žiniomis ir patirtimi stipriname tarpusavio ryšius ir išmokstame vieningai veikti, jeigu to prireiktų bet kokioje ekstremalioje situacijoje, ar tai būtų gamtos stichija, ar didelis gaisras, ar karas“, – įsitikinęs Lietuvos šaulių sąjungos vado pavaduotojas plk. ltn. Gediminas Latvys.

Dėkodamas savivaldybių vadovams, kurie supranta tokios sąveikos svarbą ir remia šaulišką veiklą, patys jose aktyviai dalyvaudami Šaulių sąjungos vado pavaduotojas Jurbarko merui Skirmantui Mockevičiui įteikė III laipsnio pasižymėjimo ženklą „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“.

Šio vizito metu Šaulių sąjungos vadovai kartu su Šimkaičių jaunaisiais šauliais atidavė pagarbą partizanų generolui, faktiniam Lietuvos valstybės vadovui, Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio (LLKS) Tarybos Prezidiumo pirmininkui ir 1949 metų vasario 16 dienos deklaracijos signatarui Jonui Žemaičiui-Vytautui prie jo vadavietės-bunkerio. x

ŠAULIŠKOSE ŽIEMOS STOVYKLOSE – BEVEIK 900 MOKSLEIVIŲ

LŠS INFORMACIJA

Šią žiemą jaunieji šauliai sulaukė išskirtinės galimybės: jiems surengta beveik dvigubai daugiau stovyklų nei pernai. Per moksleivių žiemos atostogas šauliškomis veiklomis stovyklose visoje Lietuvoje užsiima beveik 900 merginų ir vaikų.

Lietuvos šaulių sąjunga kasmet organizuoja jaunųjų šaulių stovyklas moksleiviams nuo 11 iki 18 metų. Jos vyksta moksleivių atostogų metu – rudenį, žiemą, pavasarį ir vasarą, kad jaunuoliai galėtų derinti šauliškas veiklas su pamokomis ir kitomis veiklomis mokyklose.

„Žiemos stovyklos skirtos jauniems šauliams, nes dauguma jų organizuojamos pagal pakopinio rengimo programą. Vasaros stovyklose kviečiame dalyvauti ir kitus moksleivius“, – teigia laikinai Šaulių sąjungos vado pavaduotojo funkcijas vykdantis Dovidas Jonušas.

Jaunieji šauliai mokosi pagal keturių pakopų sistemą. Pirmosios dvi pakopos supažindina su pagrindinėmis šauliškomis vertybėmis, trečioji orientuota į lyderių

rengimą, o ketvirtoji yra tarsi įvadas į suaugusių šaulių gretas. Kiekvienų mokymų metu jaunuoliai ne tik įgyja teorinių žinių, bet ir stiprina praktinius įgūdžius – nuo Lietuvos istorijos ir pilietiškumo iki lyderystės, sveikos gyvensenos, išgyvenimo ekstremaliomis sąlygomis gamtoje, pirmosios medicinos pagalbos bei karybos pagrindų.

Be to, jaunieji šauliai aktyviai dalyvauja įvairiuose žygiuose, edukacinėse programose, ekstremaliuose iššūkiuose ir sporto renginiuose, o labiausiai motyvuotieji turi galimybę išvykti į tarptautines stovyklas tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Šią savaitę grupė jaunųjų šaulių lankosi Švedijoje, kur dalyvauja Žiemos kurso programoje.

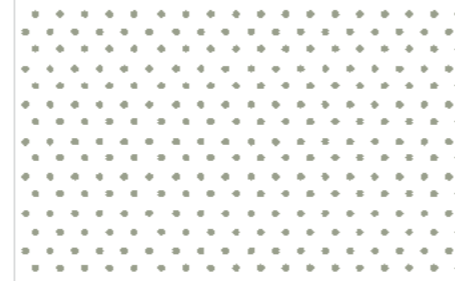
Šiame žiemos atostogų metu ypatingo dėmesio sulaukė teminės stovyklos: vadybos stovykla Alytuje, radijo ryšio operatoriaus kursai Panevėžyje, šaulio-gelbėtojo ir fotografo operatoriaus mokymai Vilniuje. Viena įdomiausių programų – Jaunųjų šaulių instruktoriaus kursas, vykstantis Gen. Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje.

„Šis kursas yra bandomasis, organizuojamas pirmą kartą. Jaunuoliai mokosi, kaip efektyviai mokyti kitus ir perteikti

sukauptas žinias jaunųjų šaulių būreliuose, stovyklose, – pasakoja Lietuvos šaulių sąjungos Pilietinio ugdymo skyriaus neformaliojo švietimo mokytojas Aurimas Dzemyda. – Kursą veda šios srities specialistai, Lietuvos kariuomenės instruktoriai.“

Šiuo metu Lietuvoje jaunųjų šaulių būrelius lanko daugiau nei 6 tūkstančiai jaunuolių nuo 11 iki 18 metų. Svarbu paminėti, kad visos stovyklos ir veiklos vaikams yra visiškai nemokamos – tai puiki galimybė ne tik prasmingai praleisti atostogas, bet ir sustiprinti savo įgūdžius bei ryšius su bendraminčiais.

Jaunieji šauliai stovyklose ugdo ryžtą, atsakomybę ir patriotiškumą. Tai ne tik nuotykių, bet ir vertinga patirtis kiekvienam jaunuoliui. x

PIRMOJI MEDICINOS PAGALBA

Suteikti pirmąją medicinos pagalbą sau ir sužeistajam turi mokėti kiekvienas mūsų, ypač vykstant karo veiksmams.

Taktinė medicina (TCCC – *Tactical Combat Casualty Care*) skiriasi nuo civilinės pirmosios medicinos pagalbos. Bet ji padeda išsaugoti apie 90 proc. sužeistųjų gyvybių ir to gali išmokyti kiekvienas civilis. Tik reikia praktikos.

TCCC kursas privalomas visiems JAV, kaip ir visų kitų NATO aljanso šalių kariams (įskaitant Lietuvą). To mokomės ir mes, šauliai.

Dalijamės akimirkomis iš Klaipėdos krašto šaulių TCCC mokymų.

Esminiai akcentai – M.A.R.C.H. algoritmas:

M (*Massive Hemorrhage*) – masyvus (gyvybei pavojingas) kraujavimo stabdymas iš galūnių (rankos, kojos), jungties vietų (kaklas, pažastys, kirkšnys, sėdmenys) bei kitų sričių. x

A (*Airway*) – kvėpavimo takų atvėrimas.
R (*Respiration*) – vertiname, ar sužeistasis kvėpuoja, koku dažniu, ir ieškome žaizdų krūtinės laštoje.

C (*Circulation*) – vertiname, ar nukentėjęs nėra ištiktas hemoraginio (kraujo netekimo) šoko, ir ieškome anksčiau nepastebėtų žaizdų.

H (*Hypothermia*) – stebime, ar nėra bendro kūno atšalimo, ir imamės prevencijos.

Suteikę skubią pirmąją medicinos pagalbą, stabilizavę sužeistąjį rūpinamės jo evakuacija į gydymo įstaigą.

Praktika turi būti nuolatinė – kad iki automatizmo atidirtume TCCC procedūras, nes mūsų lauke reikia veikti greitai ir užtikrintai. x

Norite išmokyti gelbėti gyvybes? Prisijunkite prie Lietuvos šaulių sąjungos – įgytos žinios gali tapti lemtingos!

TAPK ŠAULIU!

ALYTUJE ATIDARYTA BEPILOČIŲ ORLAIVIŲ KONSTRAVIMO IR SIMULIATORIŲ KLASĖ!

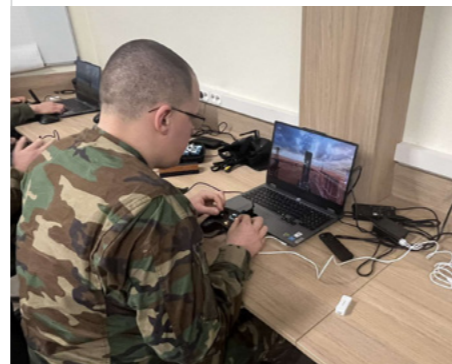
Alytaus šaulių namuose duris atvėrė moderni bepiločių orlaivių konstravimo ir kompiuterinių simulatorių klasė, skirta tiek suaugusiųjų, tiek jaunųjų šaulių mokymams.

„Mūsų siekiamybė – specializuoti bepiločių orlaivių pajėgumų vienetai visose Šaulių sąjungos rinktinėse“, – sakė Lietuvos šaulių sąjungos vado pavaduotojas plk. lt. Gediminas Latvys.

Metų pradžioje Šaulių sąjunga rinktinėms jau perdavė 40 FPV („First Person View“) dronų operatorių mokymui skirtų simuliacinių darbo vietų komplektų.

2024 metais šauliams rengti įsigyta 200 žvalgybinių dronų.

2025-aisiais planuojama įsigyti dar daugiau FPV ir fiksuoto sparno žvalgybinių dronų. x

ŠAULIAI IR KARIAI-SAVANORIAI STIPRINA KOVINIUS ĮGŪDŽIUS BENDROSE PRATYBOSE

Lietuvos šaulių sąjungos Plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės koviniai šauliai kartu su KASP Vyčio apygardos 5-osios rinktinės Utenos pėstininkų kuopos kariais-savanoriais vykdė intensyvias kovinio rengimo pratybas.

Koviniai Šaulių sąjungos vienetai pratybose dirba kartu su Krašto apsaugos savanorių pajėgų padaliniais, kuriems yra priskirti, mat dienos x atveju įsilies į jų gretas ir kartu vykdys paskirtas užduotis.

PRATYBŲ EIGA:

Pirmoji diena – individualūs įgūdžiai: maskavimas, priedangų užėmimas, taktiniai judesiai, apkasų kasimas, naktinis orientacinis žygis.

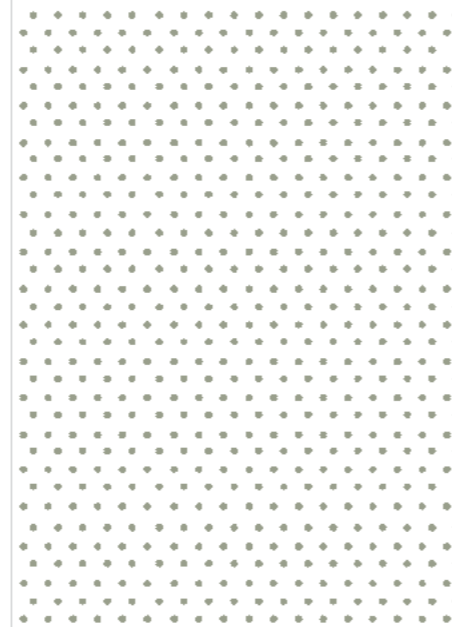
Antroji diena – taktinė medicina, inžinerinės priemonės, praktiniai pratimai. x

RYŠIO PRATYBOS

Apie pusšimtis LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės narių dalyvavo pratybose, skirtose radijo ryšio įgūdžiams tobulinti.

Dvi dienas Alytaus krašto šauliai gilinosi į radijo ryšio pagrindus, procedūras ir raportų formas. Praktinėse veiklose prisiminė raportų formas ir mokėsi pranešimus tiksliai bei aiškiai perduoti per radijo stoteles. Visų lygių vadai mokėsi radijo stočių programavimo, atstumų padidinimo tarp stotelių, taip pat išbandė savadarbes antenas. x

LIETUVOS ŠAULIO PRIESAIKA SKAMBA VISAME PASAULYJE!

Belgijoje, Danijoje, JAV, Jungtinėje Karalystėje, Kanadoje, Liuksemburge, Nyderlanduose, Norvegijoje, Prancūzijoje, Suomijoje, Ukrainoje, Vokietijoje – visur, kur lietuviai, kuriasi nauji Lietuvos šaulių sąjungos padaliniai. Šūkis „Tėvynės Labui“ vienija mus, nepaisant atstumo!

Tolesnes Šaulių sąjungos plėtros galimybes ir glaudesnę bendradarbiavimą su Lietuvos diplomatinėmis atstovybėmis vakar aptarė LŠS vado pavaduotojas plk. lt. Gediminas Latvys ir Lietuvos užsienio reikalų viceministras Julius Pranevičius, kuris taip pat yra šaulys.

„Sąjunga, vykdydama savo Strategijoje numatytus tikslus, ir toliau plės savo gretas diasporoje, treniruosis, mokysis ir mokys bendruomenes bei sieks nuo 2027 metų turėti rinkinę, skirtą diasporai.“

Siekdami tikslų bendradarbiausime su Lietuvos Respublikos diplomatinėmis atstovybėmis. Iš šios sinergijos laukiame teigiamų rezultatų, – po susitikimo sakė plk. lt. G. Latvys. x

1

LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMO DIENA: „ESU JAUNOJI ŠAULĖ, NES MAN RŪPI MANO TĖVYNĖ LIETUVA“

Tekstas: LŠS INFORMACIJA

Nuotraukos: VALDAS KILPYS,
JŪRATĖ PLATUŽIENĖ

1918 metų vasario 16 dieną Lietuvos Taryba paskelbė Lietuvos Respublikos nepriklausomybės nutarimą. Dokumentas skelbė, kad atkuriamas Lietuvos valstybė, ir ji atsizada nuo visų valstybinių ryšių, kada nors buvusių su kitomis tautomis.

3

Šiomet Vasario 16 dieną visoje Lietuvoje – nuo didmiesčių iki mažiausių miestelių – plevėsavo trispalvės. Daugelį jų rankose išdidžiai laikė šauliai. Ir turbūt niekas geriau neatspindi to šiandienio širdj virpinančio jausmo ir pasididžiavimo tiek mūsų protėviais, tiek mūsų jaunimu, kaip Lietuvos šaulių sąjungos Vytauto Didžiojo šaulių (Kauno apskr.) 2-osios rinktinės jaunosios šaulės Gabrielės Žemblauskaitės šventėje Kaune pasakyta kalba.

„Sveiki visi, maži ir dideli Lietuvos žmonės, šiandien čia susirinkome dėl ypatingos priežasties. Čia mes esame tam, kad prisimintume ir švęstume 1918 metų Vasario 16 dieną pasirašytą Nepriklausomybės Aktą.

Su Vasario 16-ąja!

Su mūsų visų Valstybės švente!

Na ir kas? Kažkas tada pasirašė, kažkas ten įvyko... Diena, kai buvo sudėti parašai ant Lietuvos nepriklausomybės nutarimo, tapo nauja mūsų valstybės pradžia. Jie neklausė, ar laikas tinkamas. Jie tiesiog ėmė ir pasirašė, nes tikėjo Lietuva.

Dabar gyvename laisvoje šalyje. Bet ar kada susimąstėme, ką reikia būti laisvam? Laisvė – tai ne tik dovana, kurią gavome ir galime tiesiog laikyti lentynoje. Laisvė – tai atsakomybė ir įsipareigojimas.

Nuo pat savo gimimo Lietuva ėjo sunkiu keliu – klupdama ir klupdama, kildama ir keldama kitus. Ji niekada nenutilo, niekada nesustojo, visada sekė širdies ir protėvių kraujo šauksmą. Ji deklaravo teisę gyventi laisvai ir tai kartojė vėl ir vėl, visiems ir visoms, net tada, kai ją norėjo užtildyti, užgnaužti, sunaikinti. Kiekvieną kartą, kai Lietuvos balsas buvo slopinamas, jis tik stiprėjo – aidėdamas partizanų bunkeriuose, tremtinių dainose, Sąjūdžio mitinguose ir šiandien čia, mūsų lūpose, mano lūpose.

Esu jaunoji šaulė, nes man rūpi mano tėvynė Lietuva. Bet ar užtenka vien šauliškos uniformos ir maskuotės ant veido, kad vadintumei save patriotu? Ar užtenka kartą per metus įveikti kliūčių ruožą, vadinamą šlovės taku, ir sakyti: „Aš jau padariau pakankamai“? Ne. Patriotiškumas nėra vien žodžiai. Tai apsisprendimas nelikti abejingam. Tai mokėjimas padėti, kai reikia, ir drąsa stoti ten, kur sunku.

Tad ir pasirinkau būti šaule. Juk Šaulių sąjunga – tai žmonės, mokantys būti vieningi ir stiprūs, pasiryžę ginti savo šalį – tokie, kaip tie dvidešimt signatarų, pasirašiusių už mūsų laisvę 1918-aisiais.

Šiandien džiaukimės ir švęskime, kad galime čia būti, kad gyvename laisvoje Lietuvoje. Tik nepamirškime – nuo kiekvieno iš mūsų priklauso, kokia Lietuva bus rytoj.

Ar esi pasiryžęs būti drąsus ir imtis atsakomybės už Lietuvą? x

2

3

4

5

1. LŠS štabo garbės sargybos kuopos vyrai švenčių metu budi prie Amžinosios ugnies ir Laisvės paminklo.

2. Šauliai ir vėliavos – puikus derinys.

3. Vyčio kryžiaus vėliavos pakėlimo ceremonijos momentas.

4. LŠS Vytauto Didžiojo šaulių (Kauno apskr.) 2-osios rinktinės jaunoji šaulė Gabrielė Žemblauskaitė.

5. Kadetai iš P. Plechavičiaus licėjaus petys petin su šauliais dalyvauja valstybinėje šventėje.

ŠAULIŲ SAJUNGOS MEDICINOS FORUMAS: UŽKIMŠTI NEREIKALINGAS IR ATVERTI BŪTINAS „SKYLES“

Tekstas ir nuotraukos:
VALDAS KILPYS

1

4

1. Plk. ltn. G. Latvys pristatė medicinos pajėgumų vystymo perspektyvas.

2. Pažvelgus į uniformų antsiuvus abejonių dėl susirinkusiųjų tarnybos specifikos nebelieka.

Vienoje iš Kauno mokymo įstaigų susirinkę studentai įtariai žvalgėsi matydami didelį būrį uniformuotų šaulių. Kai kurie net juokavo, kad viskas, paskaitų nebus. Itin gausiai susirinkę šauliai iš visos Lietuvos tądien dalijosi patirtimi vystant medicinos pajėgumus organizacijoje.

Kiekvienas atskiras šaulių padalinys turėtų turėti savo mediką, ryšininką, inžinierių ir t. t. Būtent todėl priimtas sprendimas vystyti LŠS pajėgumus pagal atskiras specializacijas.

2

Įžanginiame pranešime l. e. p. LŠS vadas plk. ltn. Gediminas Latvys pasakojo apie LŠS vystomus specializuotus vienetus tarp kurių, jei ne pagrindinę, tai tikrai svarbią vietą, užima ir medicinos pagalbos teikimas. „Privalome nuosekliai treniruotis ir vystyti medicininės pagalbos teikimo kryptį, – akcentavo plk. ltn. G. Latvys, – inicijuokite, „spauskite“ savo rinktinių vadus, metodininkus, kad būtų pasirašytos sutartys, susipažinta su vietos medicinos įstaigų vadovais, personalu.“

Pasak kalbėjusiojo, vienas iš svarbių siekių yra kuopų autonomiškumo kūrimas. Kiekvienas atskiras šaulių padalinys turėtų turėti savo mediką, ryšininką, inžinierių ir t. t. Būtent todėl priimtas sprendimas vystyti LŠS pajėgumus pagal atskiras specializacijas.

Iki pietų pertraukos šauliai buvo supažindinti su LŠS Mokymų ir nekintinių operacijų centro (MNOC) įdirbiu medicinos teikimo srityje, pakalbėta apie 2025-ųjų biudžeto lėšų skyrimą medicinos pajėgumams vystyti. Forume dalyvavo ir patirtimi dalijosi Ukrainos karo veiksmuose medicinos pagalbą teikęs chirurgas. Jo teigimu, neretai kasdieniai medikų ir paramedikų įsivaizdavimai neatitinka karo realybės. „Dažniausiai kalbėdamas su Lietuvos medikais susiduriu su klaidinga nuomone ir bandymu ruošti vien šautinių žaizdų tvarstymui, gydymui. Ukrainos karo ir mano asmeninė patirtis yra kitokia – absoliuti dauguma žaizdų yra nuo skeveldrų“, – pasakojo ne vieną gyvybę išgelbėjęs medikas.

Antroji forumo dalis buvo skirta praktinėms veikloms ir jų aptarimui.

Paramedikas Nedas Jasinskas, kalbėdamas apie pagalbos teikimą taktinėje aplinkoje, sakė, kad praktiškai, teikiant skubiąją medicinos pagalbą, pirmoji paramediko užduotis yra paprasta: užkimšti nereikalingas ir atverti būtinas „skyles“, o jau tada mąstyti apie kitas būtinas procedūras. Viena iš jų – kraujo perpylimas.

Būtent ji ir buvo pademonstruota forumo dalyviams. MNOC metodininko Žilvino Neliubšio teigimu, tai nepelnytai užmiršta ir praktiškai patikrinta gyvybes gelbstinti priemonė, kuri buvo plačiai naudojama dar Antrojo pasaulinio karo metais. Nukentėjusiam nukraujavus geriausia išieiti yra visos sudėties kraujas, o ne jo pakaitalai.

Paramedikai praktiškai pademonstravo kaip naudojantis santykinai paprasta įranga galima paimti kraujo ir jį supilti nukentėjusiajam. Konkrečiu atveju buvo paimta apie 450 g kraujo ir jis atgal supiltas donorui.

Po forumo pakalbinta paramedikė Raimonda Bukinienė sakė, kad tokie forumai yra itin reikalingi keičiantis patirtimi, derinant bendrą medikų veikimo algoritmą. „Aiškiai matomas medicinos srities žinių ir išmanymo didėjimas atskirose kuopose. Kita vertus, ko gero, būtina siekti tam tikro procedūrų suvienodinimo, universalumo, kad iš skirtingų kuopų, rinktinių susirinkę paramedikai „susikalbėtų“, veiktų išvien. Būtent todėl būtų gerai surengti bendras pratybas, kur medicinos pagalbos teikimas nebūtų traktuojamas kaip antraeilės svarbos uždavinys“, – teigė šaulė. x

LŠS ŠTABO DARBUOTOJŲ VIZITAS KLAIPĖDOJE

„Trimito“ informacija

1

Baigiantis sausiui LŠS štabo darbuotojai vyko darbinio vizito į Vakarų (Jūros) šaulių 3-iają rinktinę. L. e. p. LŠS vado plk. ltn. Gedimino Latvio teigimu, labai svarbu, kad vyktų sklandus bendras darbas tarp LŠS štabo ir atskirų rinktinių. Dažnai asmeninis santykis, bendrai išgertas arbatos puodelis ir situacijos pamatymas savo akimis duoda geresnių rezultatų nei dešimtys parengtų formaliųjų dokumentų.

5

2

3

Stebina naujai kuriamos šaudyklos mastai: supilti brustverai, planuojamos ir iš toliau atvykusiųjų šaulių apgyvendinimo galimybės.

Pirmasis vizituojamas objektas – naujai įrenginama šaudykla Klaipėdos r., Stirbių kaime. Verslininkas, šaulys Andrius Zubernis pasakojo apie šio objekto atsiradimo prieštariškas: „Viename iš šauliškų renginių kalbėjomės su LŠS vadu plk. ltn. Linu Idzeliu ir jis išreiškė mintį, kad šioje Lietuvos pusėje šauliai neturi kokybiškos šaudyklos. Nusprendžiau, kad verta tuo pasirūpinti, tad prasidėjo statybos. Šiuo metu susiduriame su biurokratinėmis problemomis, tačiau darbai nestoja ir, tikiu, šauliai čia galės tobulinti savo šaudybos įgūdžius.“

Priekulės Vėtros 311 šaulių kuopos vadas Algimantas Poška pasakojo apie būsimos šaudyklos įrengimo planus. Bus įrengti keli šaudymo kompleksai, kuriuose šauliai galės treniruotis „mūšio mieste“, pistoletinio ir įprasto šaudymo. Stebina naujai kuriamos šaudyklos mastai: supilti brustverai, planuojamos ir iš toliau atvykusiųjų šaulių apgyvendinimo galimybės. A. Poškos teigimu, ypač aktualus ir Vakarų Lietuvoje laukiamas yra „mūšio mieste“ kompleksas. „Tikimės, kad ši šaudykla tarnaus ir karių rengimui, nes pastebime, kad ir jiems trūksta pratyboms skirtos infrastruktūros“, – sakė šaulys.

Vakarų (Jūros) šaulių 3-iosios rinktinės štabe neseniai vado pareigas vykdė pradėjęs mjr. Artūras Milkintis parodė naujai įrenginėjamas štabo patalpas. Darbai vyksta visu tempu. Rinktinės vadas džiaugėsi, kad beveik visi darbai atliekami pačių šaulių, tad dėl kokybės abejoti netenka. Numatyta erdvi ginklinė, štabo darbuotojai turi puikias sąlygas dirbti ir praktikuotis.

Prie arbatos susėdę LŠS štabo ir rinktinės darbuotojai aptarė svarbius reikalus, situaciją rinktinėje. Plk. ltn. G. Latvys akcentavo rinktinių gebėjimą veikti savarankiškai. „Būtina užmegzti glaudžius ryšius su visomis vietos statutinėmis institucijomis, aplankyti policininkus, pasieniečius, ugniagesius gelbėtojus“, – bendrame pasitarime akcentavo plk. ltn. G. Latvys. Jo teigimu, itin svarbu surengti rinktinės kompleksines pratybas, kad jose dalyvautų visų kuopų šauliai ir būtų didinama sąveika. x

1. Kartais puodelis arbatos reikalus padeda spręsti gerokai greičiau nei šūsnis dokumentų.

2. Atminimo dovana Priekulės kuopos šaulių vadui.

3. A. Poška LŠS štabo darbuotojams pristatė naują šaudyklą. Darbų daug, bet viskas padaroma, tvirtino šaulys.

1

ŠAULIAI, VAILOKAITIS IR PRAŠMATNIAUSIAS TO METO LIETUVOS AUTOMOBILIS

6

Tekstas ir nuotraukos:
VALDAS KILPYS

1. Pirmas iš kairės - LŠS vadas plk. Pranas Saladžius, antras - Jonas Vailokaitis.

„Trimitas“ toliau kapsto įvairių muziejų archyvus, privačias kolekcijas ir ieško įdomių, su mūsų organizacija ar valstybės istorija sietinų nuotraukų. Šį kartą į rankas papuolė Čiurlionio dailės muziejuje, tiksliau sakant, Istorinėje Prezidentūroje, saugoma nuotrauka su būriu žavių damų ir garbingais vyrais...

Nepriklausomoje Lietuvoje buvo vos vienas kitas žmogus, kuris galėjo sau leisti tokią transporto priemonę. Regis, ir dabarties situacija labai nepasikeitė.

Prieš kelerius metus JAV Sotheby's aukcione 1930-ųjų Cord L-29 Convertible Phaeton Sedan buvo parduotas už 190 000 dolerių.

FEDORA, KAILINĖ APYKAKLĖ IR ŠAULIŠKOS SKRYBĖLAITĖS

Tik žvilgtelėjus į nuotrauką nekyla abejonių, kas čia svarbiausias. Tai fedoros tipo skrybėlė ir prašmatniu paltu pasidabinęs vyras su ūsiukais. Tai Jonas Vailokaitis – vienas turtingiausių to meto žmonių Lietuvoje nufotografuotas drauge su LŠS vadu plk. Pranu Saladžiumi (stovi kairiau, arčiau automobilio).

Puiki žavių damų kompanija ir trys, tikėtina, LŠS štabo pareigūnai papildo darnų būrį žmonių, nusifotografavusių prie vienintelio tuo metu Lietuvoje buvusio tokio prašmatnaus amerikietiško automobilio Cord L-29 Phaeton (apie jį skaitykite žemiau).

Aptarkime matomas detales, nes jos labai iškalbingos. Visos moterys pasidabinusios šauliškomis skrybėlaitėmis. Vienodų žieminių uniforminių paltų tuo metu dar nebūta, tačiau damos dėvi kokybiškus kailinukus ir tamsius paltus. Regis, fotografavimas kėlė nemenką miestelėnų dėmesį, nes fone matomi net keli praeiviai, kurie stebi garbių žmonių susirinkimą (asmuo dešiniau). Nuotrauka daryta 1939 metų vasario 15 dieną, tad galima manyti, kad J. Vailokaitis su šauliais susitiko šventės išvakarėse atvykęs savo automobiliu netoli nuo LŠS štabo.

Akį traukia ir plk. P. Saladžiaus milinė. Nežinia, ar tai buvo reglamentuota anuometinėse uniformos dėvėjimo taisyklėse, tačiau LŠS vadas vienintelis apsirengęs rūbu su kailine apykakle. Dėl spalvų nebuvimo sunku pasakyti, kieno tai kailis, tačiau pagal raštą galima nuspėti, kad tai vilko arba, mažiau tikėtina, lapės kailio apykaklė.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, verslininkas ir dosnus mecenatas J. Vailokaitis nuolat rėmė LŠS, todėl, ekspertų nuomone, čia regime moterų šaulių komandą, kuri kaip tik tuo metu gavo nemenką pinigų sumą veiklai plėtoti.

Beje, atskiro dėmesio nusipelnė J. Vailokaitis skrybėlė. Fedoros tipo fetrinis galvos apdangalas mados istorijoje siejamas su gangsteriais ir prohibicija. Jų populiarumas truko nuo 1920-ųjų iki 1950-ųjų pradžios. Jos buvo kasdienis daugelio Amerikos vyrų aksesuaras, tad galima daryti išvadą, kad J. Vailokaitis turėjo nemažų sentimentų būtent JAV atžvilgiu.

Juolab ir šalia stovintis automobilis yra amerikiečių gamybos.

JONAS VAILOKAITIS: MECENATAS, VERSLININKAS, PATRIOTAS IR TIESIOG GERAS ŽMOGUS

Nuotraukoje užfiksuotas šaulių mecenatas gimė 1886 metų birželio 25 dieną Pikžirnių kaime, tuometėje Šakių apskrityje. Tėvai Motiejus ir Petronėlė buvo žinomi ūkininkai, augino septynis vaikus: tris dukras ir keturis sūnus. Jie buvo vieni turtingiausių vietos ūkininkų, tad nenuostabu, kad ir Jonas bei jo brolis Juozas iš tėvų paveldėjo ūpą verslaui. „Esu zanavykas“, – dažnai sakydavo Jonas, ir jam tai buvo kokybės atitikmuo.

Baigęs Marijampolės gimnaziją J. Vailokaitis studijas tęsė Sankt Peterburgo prekybos ir pramonės institute, kur mokėsi finansų ir ekonomikos. Įdomu pastebėti, kad jo brolis Juozas nuėjo visai kitu – kunigystės – keliu, tačiau ir jo neapleido verslumo dvasia.

Broliai Vailokaičiai 1922–1923 metais įkūrė plytų ir čerpių gamybos bendrovę „Palemonas“, o netrukus ir lietuviškų maisto produktų eksporto bendrovę „Maistas“. Jiedu padėjo įkurti žemės ūkio kooperatyvų susivienijimą „Lietūkis“, buvo bendrovių „Eksportas ir importas“, „Cukrus“ steigėjai ir dalininkai. Broliams priklausė tekstilės importo ir eksporto įmonė „Urmas“. Įsigiję žlungantį brolių Šmitų metalo gaminių fabriką Šančiuose, Kaune, jį reorganizavo į bendrovę „Metalas“. Tuo metu tai buvo didžiausia privati įmonė Lietuvoje.

Broliai plūšo neskubėdami, bet atkakliai ir nuosekliai, tad sėkmė nuo jų nenusisuko ir leido dosniai dalyti paramą ir net užsiimti politika. J. Vailokaitis tapo vienu iš Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų. Tuo metu jam buvo 31-eri ir jis tapo jauniausiu signataru ir besikuriančios Lietuvos Respublikos Steigiamojo Seimo nariu.

Esama duomenų, kad apie 15 proc. iš savo įmonių gautojo pelno broliai skirdavo labdarai. Pagrindinės sumos eidavo nepasiturinčių studentų ir šaulių paramai.

VIENINTELIS LIETUVOJE CORD L-29 PHAETON

V. Putvinskio klubo prezidento S. Ignatavičiaus teigimu, J. Vailokaitis buvo pirmasis, kuris 1938-aisiais LŠS padovanojo automobilį Renault. Antrasis buvo nupirkta už JAV gyvenančių lietuvių paaukotas lėšas. Abi transporto priemonės buvo laikomos dviejuose garažuose šalia Laisvės alėjos. Įdomu pastebėti, kad šauliški automobiliai buvo puošiami panašiai, kaip dabar dabinamos diplomatų transporto priemonės – vėliavėlėmis.

Nuotraukoje matomas Cord L-29 Phaeton yra brangios komplektacijos (galima sulankstyti stogą, kabrioletas). Šie automobiliai JAV buvo gaminami nuo 1929 iki 1932 metų, pagaminta per 4 000 automobilių.

Nuo pirmųjų gamybos metų Phaeton buvo pozicionuojamas kaip brangus, greitas ir aukštesnes pajamas gaunančių žmonių automobilis. Toks anuometis feraris. Ne veltui inžinierius Carlas Van Ranstas pavarų, stabdžių ir net variklio išdėstymo sistemą nukopijavo iš Indianapoliso 500 lenktynėse dominavusių automobilių. Jis gerokai žemesnis, turi kietesnę važiuoklę ir net prietaisų skydelis primena lenktyninių automobilių (nes temperatūros, alyvos slėgio matuoklis ir spidometras yra kairėje pusėje, o degalų, alyvos lygio matuoklis ir ampermetras – dešinėje vairo pusėje).

Jį pirmyn varo 4 934 cm³ (301 kub. cm) 125 AG (93 kW) L formos „Lycoming“ aštuonių cilindrų variklis „Auburn 120“. Nors, žinovų teigimu, galios kartais pritrūkdavo, dizainas buvo išskirtinis, o vairo mechanizmas (vairas sukrovosi net keturis kartus), buvo puikus. Anuomet kainavo per 3 000 JAV dolerių, konkuravo su Marmon, Lincoln, Packard, Franklin ir Stutz automobiliais.

Nepriklausomoje Lietuvoje buvo vos vienas kitas žmogus, kuris galėjo sau leisti tokią transporto priemonę. Regis, ir dabarties situacija labai nepasikeitė. Prieš kelerius metus JAV Sotheby's aukcione 1930-ųjų Cord L-29 Convertible Phaeton Sedan buvo parduotas už 190 000 dolerių. x

TYRIMAS: AR VERTA PIRKTI SUKOMPLEKTUOTĄ IŠVYKIMO KREPŠĮ?

Tekstas:
GABRIELIUS E. KLIMENKA,
EDUARDAS KLIMENKA,
#IŠGYVENIMO AKADEMIJA KLIMENDKA

Asmeninė mūsų patirtis rodo, kad noras įsigyti parengtą krepšį vilioja ne vieną mokymų dalyvį, todėl jie dažnai klausia: kur galima įsigyti išvykimo krepšį? Kurį krepšį rekomenduotumėte pirkti? Ir pan. Taigi atlikome mokslinį tyrimą, kuris buvo publikuotas Mykolo Romerio mokslo žurnale „Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka“.

Šis tyrimas yra bandymas rasti atsakymą į paskaitose nuolat girdimus klausimus apie Lietuvoje parduodamus išvykimo krepšius. Tyrimas atliktas 2024 metų pavasarį ir vasarą, tad duomenys gali būti pasikeitę, pavyzdžiui, konkrečių prekių nebebūti prekyboje arba būti pakitusi jų kaina. Nepaisant to, tyrimas aiškiai parodė tendencijas, o jo išvados nuo to nesikeičia. Čia pateikiame sutrumpintą tyrimo versiją. Visą versiją rasite minėto mokslo žurnalo 2024 metų 36 numeryje.

1. Gabrielius E. Klimenka 2024 m. Vilniaus knygų mugėje supažindina su išvykimo krepšio turiniu.

1

LIETUVOS RINKOJE ESANTYS IŠVYKIMO KREPŠIAI VS. OFICIALIOS REKOMENDACIJOS: Palyginimas

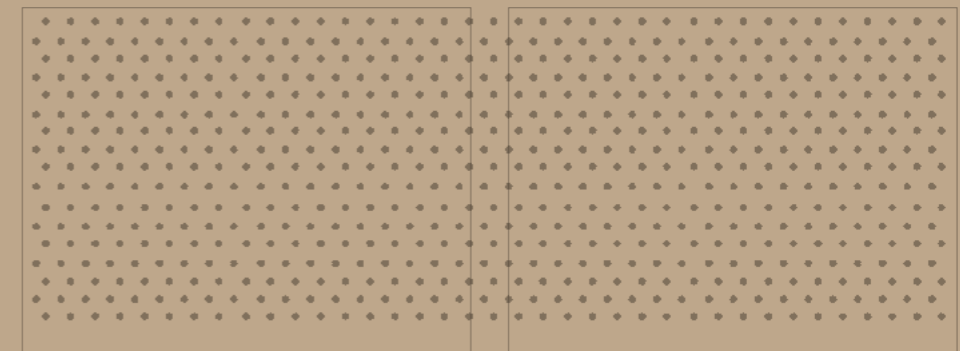
Išvykimo krepšio sąrašą galima rasti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos internetiniame puslapyje LT72.LT. Dabar jis kiek pasikeitęs, tad tyrime atspindi iki 2024 metų lapkričio mėnesio egzistavęs sąrašas. Jis pateikiamas lentelėje.

LT72.LT rekomenduojamo išvykimo krepšio sąrašo elementus galima suskirstyti į dvi kategorijas: individualūs ir bendro pobūdžio. Pirmuosius išvykimo krepšio savininkas turėtų susirinkti pagal individualius poreikius (ūgį, sveikatos būklę ir t. t.); svarbūs dokumentai, artimųjų nuotraukos, akiniai ir pan. Kiti daiktai yra tie, kuriems nebūtinas individualus pritaikymas, tad jie gali būti visiems tinkančio išvykimo krepšio komplektacijoje. Tyrimo metu oficialus rekomendacinis sąrašas naudotas kaip kontrolinis, su kuriuo buvo palyginami Lietuvos rinkoje parduodamų išvykimo krepšių bei jų analogų atitiktis rekomenduojamam sąrašui.

Tiriant išvykimo krepšius, ne visi juose esantys daiktai buvo tapatūs, tad vertinant į vieną gretą buvo statomi panašią funkciją atliekantys turinio elementai, pavyzdžiui, rekomenduojamame sąrašė minima, kad reikalingas mechaninis konservų atidarytuvas, tačiau tokią pačią funkciją gali atlikti daugiafunkcis peilis; miegmaišio funkciją iš dalies gali atlikti šiltas pledas ir pan.

Jei internetinėje parduotuvėje yra siūlomi keli išvykimo krepšio variantai (pavyzdžiui, minimalus, vidutinis ir maksimalus), tuomet buvo imamas didžiausias iš siūlomų variantų, nes taip yra galimybė vertinti maksimalią siūlomo krepšio komplektaciją.

Buvo palyginti penkiose internetinėse parduotuvėse siūlomi išvykimo krepšiai: *Evakuacinekuprine.lt*, *Izvalgyba.lt*, *Soskuprine.lt*, *Liumenai.lt* ir *Kuprinė72.lt*. Tyrimo sąrašą nebuvo įtraukta „Išgyvenimo Kuprinė – Pilietinio Pasipriešinimo Rinkinys“ (*nepasiduok.lt*), nes tai konceptuali kitokio pobūdžio krepšys, skirtas pilietiniam pasipriešinimui, o ne evakuacijai. Tiriamų išvykimo krepšių palyginamasis sąrašas išdėstytas žemiau pateikiamoje lentelėje. Pirmajame stulpelyje surašyti bendro pobūdžio *LT72.LT* rekomenduojamame sąrašė esantys daiktai, kituose aukščiau minėtų parduotuvių siūlomos išvykimo krepšio komplektacijos elementai. Jiems sutampant elementai buvo rašomi toje pačioje eilutėje, nesant elemento paliekamas tuščias langelis. Lentelės pabaigoje surašyti visi pavieniai turinio elementai, [ne]pasikartojantys kituose esančiuose išvykimo krepšiuose. »

OFICIALUS REKOMENDUOJAMAS IŠVYKIMO KREPŠIO TURINIO SĄRAŠAS

– Žibintuvėlis su papildomais elementais	– Maistas kūdikiams, sauskelnės
– Svarbūs dokumentai – gimimo ir (ar) santuokos liudijimai, pasai, vairuotojo teisės, draudimo dokumentai, turto nuosavybės dokumentai	– Drėgnos servetėlės
– Artimųjų nuotraukos (jų prireiks ieškant artimųjų)	– Žaislai ir (ar) knygos vaikams
– Radijo imtuvas su papildomais elementais	– Drabužiai persirengti (patogūs batai, neperšlampama ir nuo vėjo apsauganti striukė, megztiniai, šiltos kelnės)
– Akiniai ar kiti regai bei klausai reikalingi daiktai	– Tualetiniai reikmenys – rankšluostis, muilas, dantų šepetėlis, tualetinis popierius ir kt.
– Maisto davynys 3 paroms	– Šilta antklodė ir (ar) kompaktiškas miegmaišis
– Vandens atsargos, supilstytos į mažas talpyklas	– Kaukė nuo dulkių
– Papildomas maistas, esant specialiųjų poreikių	– Degtukai, sudėti į vandeniui atsparią dėžutę
– Mechaninis konservų atidarytuvas	– Pieštukas ir popierius
– Pirmosios pagalbos rinkinys, vartojami vaistai	– Grynieji pinigai ir juvelyriniai dirbiniai (išskirstykite ir saugiai paslėpkite tarp kitų daiktų)
– Vandenilio peroksido tirpalas	– Cigaretės
	– Šeimos nariams būtini medikamentai

Tiriant išvykimo krepšius, ne visi juose esantys daiktai buvo tapatūs, tad vertinant į vieną gretą buvo statomi panašią funkciją atliekantys turinio elementai, pavyzdžiui, rekomenduojamame sąrašė minima, kad reikalingas mechaninis konservų atidarytuvas, tačiau tokią pačią funkciją gali atlikti daugiafunkcis peilis; miegmaišio funkciją iš dalies gali atlikti šiltas pledas ir pan.

Rekomenduojamas sąrašas <i>LT72.LT</i>	Evakuacinė kuprinė <i>Evakuacinė kuprinė</i>	Išvykimo krepšys LT72 <i>J žvalgybą</i>
– Žibintuvėlis	– Žibintuvėlis	– Žibintuvėlis „Fokus FOX“
– Radijo imtuvas	– Kišeninis radijas	– Mini nešiojamasis radijas
– Elementai prietaisams	– Baterijos	
– Maisto daviny 3 paroms		
– Vandens atsargos 3 paroms		
– Mechaninis konservų atidarytuvas	– Daugiafunkcis peilis	– Daugiafunkcis įrankis Big FOX
– Pirmosios pagalbos rinkinys	– Pirmosios pagalbos rinkinys	– Pirmosios pagalbos vaistinė
– Vandens peroksidai	– Vandens peroksidai	
– Drėgnos servetėlės	– Drėgnos servetėlės	
– Rankšluostis	– Rankšluostis	
– Muilas (prausimosi priemonės)	– Muilas, šampūnas, dušo gelis	
– Dantų valymo priemonės	– Dantų šepetėlis, dantų pasta	
– Tualetinis popierius	– Tualetinis popierius	
– Šilta antklodė arba miegmaišis	– Pledas	– Pirmosios pagalbos miegmaišis FOX
– Kaukė nuo dulkių	– Respiratorius	– Apsauginė veido kaukė MFH
– Degtukai (arba kitas ugnies šaltinis)	– Žiebtuvėlis, degtukai	– Atsparūs vėjui ir vandeniui degtukai
– Rašymo priemonės (pieštukas ir popierius)	– Užrašų knygelė, rašiklis	
Daiktai, kurių nėra rekomenduojamame sąraše	– Higieninis rinkinys – Šukos – Lietpaltis – Artimųjų kontaktų lentelė, žvakė	– Vandeniui atsparus dokumentų dėklas FOX

Taigi apibendrinant paaiškėjo, kad aptariamuose išvykimo krepšiuose numanomai siekiama išlaikyti formalią atitiktį oficialiam sąrašui, tačiau jo griežtai nesilaikoma, tad daug kas vertinama gana laisvai. Puslapyje *J žvalgybą* minima, kad „išvykimo krepšys LT72 yra itin svarbus sprendimas, kuris atitinka bendrąsias valstybės ekspertų rekomendacijas [www.LT72.lt]“, tačiau čia parduodamo išvykimo krepšio turinys su rekomenduojamais bendro pobūdžio LT72.LT sąrašo elementais sutampa tik 7 iš 17 punktų. Parduotuvėje *Evakuacinė kuprinė* minima, kad „kuprinė ir jos turinys atitinka VPGT ir Lt72.lt paruoštas rekomendacijas“, o rekomenduojamų

elementų sutaptis: 15 iš 17. Puslapyje *SOS kuprinė* rašoma, kad „kuprinėje esantys daiktai atitinka rekomendacijas nelaimės atveju pirmosioms 72 valandoms ir daugiau“, tačiau sutaptis: 14 iš 17. Puslapis *Lumenai* nereferuoja nieko iš LT72.LT rekomendacijų, taip pat nesiremia jokiomis institucijomis, ir jų sąrašo atitiktis yra 9 iš 17. Parduotuvėje *Kuprinė72* skelbiama, kad „72 valandų išgyvenimo kuprinė yra jūsų gelbėtojas ekstremaliose situacijose. Kruopščiai sukomplektuota, ji turi viską, ko reikia trims paroms: maisto, pirmosios pagalbos reikmenų, daugiafunkčių įrankių ir apsaugos priemonių“, tačiau atitiktis oficialioms rekomendacijoms yra tik 8 iš 17.

Vertinant tik skaitinę sutapčių reikšmę, elementų kiekis atrodo didelis, tačiau nesant galimybės objektyviai įvertinti siūlomų išvykimo krepšių elementų kokybės neįmanoma įvertinti krepšio komplektacijos kokybės. Tarkime, *Lumenai* nurodo, kad krepšyje yra įdėtas maisto daviny, tačiau neaiškūs jo kiekis, maistinė vertė, galiojimas ir kokybė. Kitas pavyzdys galėtų būti daugiafunkcis įrankis, kurio kaina gali būti nuo kelių iki kelių šimtų eurų. Asmeninė mūsų patirtis rodo, kad retas kuris daugiafunkcis įrankis, kainuojantis mažiau nei kelios dešimtys eurų, bus kokybiškas, o matant bendrą parduodamų krepšių kainą mažai tikėtina, kad jame bus sudėti brangūs ir kokybiški daiktai.

Evakuacinė išgyvenimo kuprinė <i>SOS kuprinė</i>	Evakuacinė kuprinė – su įranga <i>Lumenai</i>	Išgyvenimo kuprinė 72 Optimali <i>Kuprinė72</i>
– Žibintuvėlis	– Galvos žibintuvėlis	– Žibintuvėlis
– Kišeninis radijas		– Radijo imtuvas
– Baterijos		– Papildomi elementai AAA
	– Džiovinta jautiena, maisto daviny	– Sublimuoto maisto batonėliai
	– Geriamasis vanduo	
– Daugiafunkcis peilis	– Būtinausi įrankiai	– Daugiafunkcis peilis
– Pirmosios pagalbos rinkinys	– Pirmosios pagalbos rinkinys	– Pirmosios pagalbos rinkinys
– Vandens peroksido tirpalas		
– Drėgnos servetėlės		– Drėgnos servetėlės
– Rankšluostis	– Rankšluostis	
– Muilas, šampūnas, dušo gelis		
– Dantų šepetėlis, dantų pasta		
– Tualetinis popierius		
– Šiltas pledas	– Antklodė	
– Respiratorius	– Daugkartinio naudojimo apsauginė kaukė	– Respiratorius nuo dulkių
– Žiebtuvėlis, degtukai	– Laužo kūriklis, amžinas degtukas	
		– Kompaktiška užrašų knygutė kontaktams
– Higienos rinkinys	– Apsiaustas	– Tvirtas lietpaltis
– Šukos	– Parašiotinė virvė, vandens valymo tabletės, vandens filtras, karabinas, turistinė viryklė, kietasis kuras, grandininis pjūklas, vandens rezervuaras, cheminis šildytuvas, puodas	– Neperšlampami maišeliai
– Lietpaltis		– Taktinis išgyvenimo rinkinys (ugnies skeltukas, peiliukas, žvakė, siuvimo rinkinys, rankinis grandininis pjūklelis, žvejybos komplektas, signalinis švilpukas), virvė (10 m), šilumą sulaikanti antklodė, karabinai (2 vnt.), tvirta lipni juosta, Lietuvos kelių žemėlapis
– Vandeniui atsparūs maišeliai su daiktų sąrašais		

Pavyzdžiui, puslapyje *Evakuacinė kuprinė* nėra nurodytas daugiafunkcio įrankio modelis, tad čia gali būti ir gana vidutinės kokybės daugiafunkcis įrankis *Ferrino*, kurio kaina tyrimo metu Lietuvoje buvo nuo 15,99 €, ir labai panašus į jį, kainuojantis tik 6,61 \$ analogas iš *Ebay*. Kiek kitaip yra su puslapiu *J žvalgybą* ir *Kuprinė72*, juose įmanoma nustatyti pavienių daiktų kainas, nes sąraše nurodyti konkretūs modeliai ir gamintojai arba jie matomi iliustracinėje nuotraukoje.

Visuose siūlomuose išvykimo krepšiuose yra perteklinių arba besidubliuojančių daiktų: virtuviniai reikmenys, universalus peiliukas, šiukšlių maišai, siūlai ir adatos, kastuvėlis, replės, švilpukas, virvė, lipni juosta ir pan. Kai kurie daiktai, tokie kaip antklodės arba pirmosios pagalbos miegmaišis, nėra tokie funkcionalūs, kad atstotų standartinį miegmaišį, tačiau nė viena parduotuvė nesūlo miegmaišio. Kiti daiktai funkciškai dubliuoja vienas kitą, pavyzdžiui, degtukai ir žiebtuvėlis. Perteklinių daiktų, pavyzdys galėtų būti toks: *Lumenai* siūlomame krepšyje įdėta dujinė viryklė ir kietojo kuro, tad natūraliai kyla klausimas: jei jau yra dujinė

viryklė, kam tada bus naudojamas kietasis kuras? Žinoma, parduodant prekę ir į ją įdėjus papildomą daiktą už niekinę kainą (pavyzdžiui, degtukų dėžutę) galima ženkliai pakelti bendro rinkinio kainą, tai normali rinkodara.

Kita problema yra ta, kad *Lumenai* ir *J žvalgybą* siūlomi išvykimo krepšiai yra militarizuoti. Karo atveju tai gali būti pavojinga, nes besievakuojantį civilį asmenį priešas (ar net savi) gali palaikyti kombatantu. Rekomendacijos vengti militarizuotų aprangos ir įrangos elementų aiškiai išsakomos pasirengimo ekstremalioms situacijoms mokymų medžiagoje. »

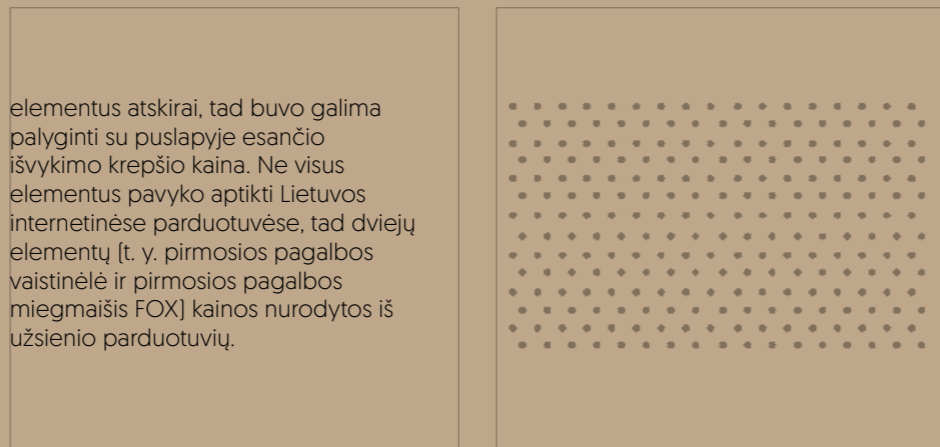
AR KAINA ATITINKA REALYBĘ: ATVEJO ANALIZĖ

Tyrimo metu buvo siekta apskaičiuoti realią siūlomų išvykimo krepšių ir jų turinio kainą, t. y. jei asmuo norėtų savarankiškai susikomplektuoti lygiai tokio paties turinio, individualų išvykimo krepšį, kiek jis sumokėtų. Pavienių išvykimo krepšio elementų kainos aptarimas yra svarbus, nes puslapyje / žvalgybą nurodyta, kad reguliari išvykimo krepšio kaina be nuolaidos yra 212,59 €, taip pat pažymima, kad „atskirai pirkdami identiškus produktus sumokėtumėte žymiai daugiau – net 212 EUR“, tad tokį teiginį būtina patikrinti. Žemiau pateikiamos dvi lentelės, kuriose nurodytos reguliarios krepšio turinio elementų kainos iš kitų arba tų pačių internetinių parduotuvių. Jei žiūrėjimo dieną puslapyje šiai prekei buvo išpardavimas, tuomet skliausteliuose nurodoma kaina su nuolaida. Greta kainos pridėtas internetinio puslapio pavadinimas.

Kadangi didžioji dalis aptariamų išvykimo krepšių pardavėjų nenurodo išvykimo krepšių turinio gamintojų ir modelių, labai sudėtinga buvo nustatyti bent apytikslią jų kainą. Tik dviejų krepšių turinys yra ganėtinai aiškus, t. y. parduotuvės / žvalgybą ir Kurprinė72.lt siūlomi išvykimo krepšiai. Tad jų turinio kainos ir yra apskaičiuotos žemiau.

/ žvalgybą esančiame išvykimo krepšio apraše yra nurodyti konkretūs turinio elementų modeliai, o tai leido aptikti juos kitose internetinėse parduotuvėse bei apskaičiuoti apytikslią kainą, kurią sumokėtų pirkėjas, įsigydamas visus

Kita ištirta kuprinė siūloma internetinėje parduotuvėje Kurprinė72.lt. Siūlomo išvykimo krepšio turinio elementų sąraše nenurodyti gamintojai ir modeliai, tačiau greta sąrašo yra pateikiama iliustracinė nuotrauka, kuri yra žemos rezoliucijos, tad ne visuomet buvo įmanoma tiksliai nustatyti produktą. Nepaisant to, turinio elementus, pateiktus nuotraukoje, pavyko atkurti, tačiau vis tiek lieka nedidelė tikimybė, kad duomenys nebus visiškai tikslūs, tačiau ši paklaida vis tiek nėra tokia didelė, kad ženkliai iškreiptų duomenų rodmenis. Atkreiptinas dėmesys, kad iliustracinė nuotrauka ne visai atitinka sąrašą, pateikiamą puslapyje, tad čia galima kelti papildomus klausimus apie realų parduodamo krepšio turinį. Elementai, neatitinkantys iliustracinės nuotraukos, nurodyti yra šie: 5 vnt. AAA tipo elementai – nuotraukoje yra pavaizduoti 4 vnt. AA tipo elementai, be to, jie yra įkraunami, tad turinio

Išvykimo krepšys LT72 / žvalgybą	Žemiausia aptikta kaina
Vandeniui atspari kuprinė FOX® (18 L.)	35,99 € (Front.lt)
Žibintuvėlis „Fokus FOX“	23,59 € (16,50 €) („ žvalgybą“)
Mini nešiojamasis radijas	3,50 € („Merkandi“)
Daugiafunkcis įrankis „Big FOX“	23,99 € (16,99 €) („ žvalgybą“)
Pirmosios pagalbos vaistinė	6,95 € („Military & Outdoor“)
Apsauginė veido kaukė MFH	1,49 € (Trenk.lt)
Atsparūs vėjui ir vandeniui degtukai su dėžute	7,49 € (Front.lt)
Pirmosios pagalbos miegmaišis FOX	11,95 € („Ferre Hogar“)
Vandeniui atsparus dokumentų dėklas FOX	2,91 € („Power Sport“)
Iš viso suma:	117 € (103,77 €)

sąraše turėtų atsirasti ir elementų kroviklis, tačiau jo nėra; nuotraukoje matomas kompasas, sąraše jis neminimas; nuotraukoje yra žaizdų dezinfekavimo skystis, tačiau sąraše jis nenurodomas. Taip pat ne ką mažiau svarbu atkreipti dėmesį ir į tai, kad ieškant kai kurių pavienių krepšio elementų iliustracinė nuotrauka buvo sukarpyta į atskirus segmentus ir ieškoma pagal iškirptų elementų išvaizdą. Šio proceso metu didelę dalį paskirų daiktų identiškas nuotraukas pavyko aptikti internete, tad susidaro vaizdas, kad Kurprinė72.lt pateikiama iliustracinė nuotrauka padaryta ne iš realaus siūlomo produkto elementų, o nuotraukas surinkus iš interneto. Nesant galimybės pamatyti realaus krepšio turinio, šis teiginys yra subjektyvi prielaida, tačiau keliant klausimų dėl parduodamo išvykimo krepšio kokybės ir sąžiningos prekybos kaip tokios.

Taigi, perkant sukomplektuotą išvykimo krepšį parduotuvėje / žvalgybą kaina yra 95,59 € didesnė už tą, kurią sumokėtų asmuo, visus paminėtus elementus pirktas savarankiškai. Nebent jeigu išvykimo krepšys perkamas su nuolaida. Tyrimo metu parduotuvėje / žvalgybą kaina su nuolaida buvo 89,39 €, tad finansiškai kaip ir labiau apsimokantis variantas. Tačiau net ir šiuo atveju parduotuvės teiginys, kad už pavienių daiktus klientas sumokėtų daugiau nei 212 €, neatitinka realybės. Kito aptarto išvykimo krepšio reguliari kaina 225,00 €, išpardavimo kaina 165,00 €, apskaičiuota pavienių elementų bendra kaina 143,09 €. Taigi pirkėjas, pirktas krepšį, permoka ~82 € (su nuolaida permokama ~22 €). Be to, šis krepšys yra militaristinio stiliaus, o tai kelia aukščiau aptartas problemas. Atkreiptinas dėmesys, kad nuolaida – trumpalaikis dalykas, neretai lemtas noro išsiparduoti užsistovėjusias prekes.

Išgyvenimo kurpinė 72 – Optimali Kurprinė72.lt	Žemiausia aptikta kaina
Kuprinė	38,00 € („Armijai ir civiliams“)
Žibintuvėlis	10,00 € („Military Range“)
Papildomi elementai AAA	10,29 € („Dymo“)
Neperšlampami maišeliai	0,16 € („E-pigiau“)
Radijo imtuvas	7,99 € (UrmoKaina.lt)
Sublimuoto maisto batonėliai	12,20 € („Traversas“)
Daugiafunkcis peilis	10,95 € (TacticalShop.lt)
Taktinis išgyvenimo rinkinys	6,50 € („Turisto pasaulis“)
Pirmosios pagalbos rinkinys	13,00 € („Decathlon“)
Drėgnos servetėlės	7,79 € („Eurovaistinė“)
Šilumą sulaikanti antklodė	1,45 € („Gintarinė vaistinė“)
Respiratorius nuo dulkių	0,71 € („Saugima“)
Kompaktiška užrašų knygutė kontaktams	1,76 € (Lpromo.lt)
Virvė (10 m.)	3,99 € („Helmand Baltics“)
Karabinai (2 vnt.)	5,58 € („Moki veži“)
Tvirta lipni juosta	5,59 € („Senukai“)
Tvirtas lietpaltis	2,24 € („Jupoja“)
Lietuvos kelių žemėlapis	4,99 € (Knygos.lt)
Iš viso suma:	143,09 €

Atliekant tyrimą bandyta nustatyti ir kitų parduodamų išvykimo krepšių turinio pavienių elementų kainas, tačiau susidurta su no name brand problema, t. y. pagal puslapyje pateiktus duomenis, tarp jų ir vizualinius, nebuvo įmanoma nustatyti konkretaus prekės medelio. Pavyzdžiui, parduotuvėje Evakuacinė kurpinė didžioji dalis išvykimo krepšio turinio gamintojų nėra aiškūs, nes ant prekių nesimato jokių logotipų ar užrašų, tokia informacija nepateikiama ir prekės aprašyme. Parduotuvėje SOS kurpinė situacija analogiška. Puslapyje Lumenai greta išvykimo krepšio esančiame paveikslėlyje matoma, kad prekės yra konkrečių įmonių, galima neaiškiai žiūrėti logotipus, tačiau paveikslėlis neryškus, jo pasididinti nepavyksta, tad taip pat neįmanoma tiksliai nustatyti didžiosios dalies prekių gamintojų. Taigi kitų nurodytų išvykimo krepšių kainų apskaičiuoti nepavyko.

Savaime suprantama, kad mums nėra žinomos tiekimo kainos ir parduotuvės vykdomi sandoriai, taip pat suprantama, kad parduotuvė privalo užsidėti antkainį, tad čia vertinamas tik kainų dydis perkant rinkinį arba komplektuojant analogišką išvykimo krepšio turinį savarankiškai. Taip pat esama ir kitų elementų, galinčių iškreipti galutinės kainos sumą, pavyzdžiui, siuntimo mokesčiai, sugaištas laikas ir t. t. Taigi pirkėjas, komplektuodamas krepšį savarankiškai, net ir pirktas identiškas prekes, gali gerokai sutaupyti, tik sugaiš daugiau laiko, o norėdamas, kad įsigytas išvykimo krepšys visiškai atitiktų rekomendacijas, vis tiek turės jį papildomai komplektuoti.

APIBENDRINIMAS

Tyrimas parodė, kad Lietuvos rinkoje siūlomų išvykimo krepšių turinys tik iš dalies atitinka oficialias rekomendacijas. Juose esama perteklinių ir besidubliujančių elementų. Kadangi internetinių parduotuvių išvykimo krepšių turinys nėra reglamentuojamas jokiais specialiais įstatymais, tad tik nuo paties pardavėjo priklauso, kokį turinį jis komplektuoja parduodamame išvykimo krepšyje. Parduodamų išvykimo krepšių turinio kokybė kelia daug abejonių, ypač jei pavyksta nustatyti pavienių elementų kainas ir jas palyginti su bendra sukomplektuoto išvykimo krepšio kaina. Savarankiškai susikomplektuoti išvykimo krepšį finansiškai labiau apsimoka, juo labiau kad tokiu atveju galima įsigyjamų prekių kokybės kontrolė. Taigi, civilinės saugos mokytojams sulaukus klausimo, kur arba kokį krepšį pirkti, rekomenduojama siūlyti išvykimo krepšį susikomplektuoti patiems. x

KAS YRA DVIEJŲ ŽINGSNIŲ AUTENTIFIKACIJA IR KAIP TAI GALI APSAUGOTI NUO SUKČIŲ?

Kaip įprastai rezervuojate nakvynės vietą savo kelionių metu? Jei dažniausiai naudojate internetinėmis apgyvendinimo platformomis, nuo šiol verta atkreipti dėmesį į galimą sukčiavimo riziką. „NOD Baltic“ vyresnysis kibernetinio saugumo inžinierius ir ESET ekspertas Ramūnas Liubertas dalijasi penkiais pagrindiniais patarimais, padėsiančiais apsaugoti savo paskyras, saugiai rezervuoti nakvynę ir išvengti galimų nuostolių.

Rubrika „Kibernetinis saugumas“ rengiama bendradarbiaujant su oficialiu ESET atstovu Lietuvoje „NOD Baltic“

Šiandien, kai dauguma mūsų duomenų yra skaitmeninėje erdvėje, jų saugumas tampa būtinybe. Silpni slaptažodžiai yra viena dažniausių sukčiavimo priežasčių, tačiau dviejų žingsnių autentifikacija gali veiksmingai apsaugoti nuo neteisėtų prisijungimų. Kaip tai veikia, papasakojo „Baltimax“ kibernetinio saugumo inžinierius ir ESET ekspertas Lukas Apynis.

KAS YRA DVIEJŲ ŽINGSNIŲ AUTENTIFIKACIJA?

Dviejų žingsnių autentifikacija (angl. Two-Factor Authentication, 2FA) – tai papildomas saugumo sluoksnis, kuris užtikrina, kad prie paskyros galės prisijungti tik teisėtas vartotojas. „Anksčiau prisijungti užtekdavo vartotojo vardo ir slaptažodžio, tačiau šis metodas tapo nesaugus dėl slaptažodžių nutekėjimo ar spėjimo galimybių, – sako kibernetinio saugumo ekspertas L. Apynis.

– Dviejų žingsnių autentifikacija reikalauja papildomo patvirtinimo. Po slaptažodžio įvedimo naudotojui tenka atlikti dar vieną veiksmą – pavyzdžiui, įvesti kodą, gautą SMS žinute, sugeneruotą specialioje programėlėje, arba patvirtinti prisijungimą naudojant biometrinius duomenis.“

Taip pat yra ir kelių faktorių autentiškumo patvirtinimas (MFA), kai reikalaujama, kad naudotojas autentiškumo patvirtinimui pateiktų du ar daugiau įrodymų arba kitais būdais, pavyzdžiui, būtų pateikiami biometriniai duomenys (piršto antspaudas). „Papildomi autentifikavimo veiksmai dar labiau sustiprina paskyros saugumą, tačiau pernelyg daug veiksmų apsunkina naudojimąsi“, – sako L. Apynis.

KODĖL VERTA NAUDOTI DVIEJŲ ŽINGSNIŲ AUTENTIFIKACIJĄ?

Kaip aiškina IT žinovas L. Apynis, dviejų žingsnių autentifikacija ne tik sustiprina paskyrų saugumą, bet ir apsaugo nuo dažniausių sukčių metodų. „Net jei slaptažodis būtų pavogtas ar nulauztas, papildomas autentifikacijos žingsnis apsaugo nuo neteisėto prisijungimo, – sako jis ir pateikia keletą pagrindinių privalumų. – Pagrindinė 2FA nauda – stipresnė apsauga.

Net jei slaptažodis nutekės, bus nulauztas ar netgi jeigu naudojamas tas pats slaptažodis kitose paskyrose, papildomas autentifikacijos žingsnis gali apsaugoti nuo neteisėto prisijungimo. Be to, tai yra pakankamai lengva naudoti, nes funkcionalumas yra paprastai įjungiamas.“

Nors SMS žinutės ar el. laišakai yra populiarūs dviejų žingsnių autentifikacijos metodai, specializuotos autentifikavimo programėlės siūlo dar patikimesnius ir patogesnius sprendimus.

Keletas iš tokių programėlių privalumų yra kodų sinchronizavimas, apsauga nuo SMS perėmimo, tokios programėlės nuolat atnaujinamos siekiant atitikti naujausius saugumo standartus, taip pat siūlomos įvairios kitos papildomos funkcijos.

AR DVIEJŲ ŽINGSNIŲ AUTENTIFIKACIJA APSAUGO NUO SUKČIŲ?

„Baltimax“ kibernetinio saugumo inžinierius ir ESET ekspertas L. Apynis pabrėžia, kad daugeliu atvejų dviejų žingsnių autentifikacija yra veiksmingas būdas apsaugoti nuo sukčių. „Analizuojant kibernetinius įsilaužimus, pastebima, kad kelių žingsnių autentifikavimo trūkumas dažnai buvo pagrindinė priežastis, leidusi programišiams sėkmingai pasinaudoti paskyromis, – sako jis, tačiau pabrėžia, kad net šis metodas nėra absoliučiai nepriekaištingas.

– Jei prarandate prieigą prie autentifikavimo įrankių (telefono ar programėlės), gali kilti keblumų prisijungiant. Todėl svarbu iš anksto pasirūpinti atsarginėmis atkūrimo galimybėmis, tokiomis kaip atsarginiai el. pašto adresai ar telefono numeriai.“

Kibernetinio saugumo ekspertas L. Apynis taip pat priduria, kad vartotojai turi pasirūpinti tinkama savo kompiuterio apsauga nuo virusų, nes dalis jų gali iš interneto naršyklės pavogti kelių žingsnių autentifikavimo „sausainį“ (angl. cookie) ir programišiai tai gali panaudoti šio funkcionalumo apėjimui. x

SUSIPAŽINKIME: GLOBALI ŠAULYSTĖ – PASAULIO LIETUVĖ VILTĖ

Tekstas:
SAJ. KORNELIJA

Nuotraukos:
IŠ ASMENINIO ARCHYVO

1. Viltė Novikovaitė ir jos spalvos.
2. Savanorystė Afrikoje.

9

Nors grįžtančiųjų į Lietuvą skaičiai byloja, kad vis daugiau lietuvių renkasi grįžimą namo, globalios Lietuvos idėja, iškelta prieš kelerius metus, vis dar turi stiprų pamatą mūsų valstybingumo supratime. Dažnas renkasi pasaulyje išsibarsčiusius nuotykius, darbą ar net akademiškumo siekimą. Nors toks pasirinkimas labai ilgai buvo stigmatizuojamas, dabartinė visuomenė mielai priima globalios Lietuvos idėją – lietuviškų šaknų puoselėjimą bet kurioje pasaulio dalyje.

Šiandien kalbiname Viltę Novikovaitę, viena iš pagrindinių Sajos pajėgumų užsienio aukštojoje mokykloje. Viltė, apibūdink save.

Esu Viltė Novikovaitė. Nors save galiu apibūdinti įvairiai, šiam pokalbiui pasirinksiu šiuos žodžius: šaulė, aktyvistė, pasaulio lietuvė, gyvenanti Olandijoje.

Visada buvai aktyvi pilietė: esi Lietuvos šaulių sąjungos, Lietuvos šaulių studentų korporacijos Saja narė, savanoriavai nevyriausybinėse organizacijose. Kaip prasidėjo Tavo kelionė į savanorystę?

Kartais reikia būti atvirai ir pripažinti, kad noras veikti atsirado iš paprasčiausio paaugliško nuobodulio. Energija liejosi per kraštus, buvo daug noro kažką nuveikti – tereikėjo rasti, kur ir kaip save realizuoti. Taip atsidūriau pirmose savo organizacijose. Vėliau tai peraugo į savęs įprasminimą visuomenėje, bendruomenės atradimą, didesnius tikslus už save pačią. Su tokiu požiūriu ir atėjau į Šaulių sąjungą – norėjau išmokyti apsiginti ir apginti kitus. Norėjau jaustis tvirtai, net kai karas atrodo čia pat. Visos šios veiklos stiprino mano pasitikėjimą savimi, ugdė lyderystę ir pasirengimą susidurti su neapibrėžtumu. Nebijau imtis iniciatyvos, veikti ar klysti – visa tai jau daug kartų patyriau nevyriausybinių organizacijų veikloje.

Keliavai į Tanzaniją – ką ten veikei?

Tanzanija man buvo tarsi naujas kelialapis į pasaulį. Norėjau pamatyti, kaip savanorystė atrodo visiškai kitokioje visuomenėje, su kitokiomis struktūromis ir santykiais. Susisiekiau su viena masajų genties kaimelyje esančia mokykla, kuri priima savanorius kaip mokytojų padėjėjus, ir jau po kelių mėnesių sėdėjau lėktuve į tuo metu man egzotišką šalį.

Praleidau ten mėnesį, didžiąją laiko dalį apsistojusi masajų gyvenvietėje. Kalnai, laukai, trobelės ir mokykla – tokia buvo mano kasdienybė. Mokiau vaikus matematikos ir anglų kalbos, bet kartu mokiausi ir iš jų: ką reiškia būti masajų genties vaiku, kaip jie mato pasaulį, kokios jų svajonės ir tikslai užaugus. Šios pamokos padėjo pabėgti nuo vakarietiško spaudimo siekti karjeros ar „sėkmingo“ gyvenimo. Supratau, kad sėkmė slypi ten, kur yra šeima ir paveldas, kur kalnai priima tave ir tavo gyvulius, kur mokslas leidžia padėti savo bendruomenei, o ne pabėgti nuo jos.

Manau, daug kam būtų įdomu: kaip sužinojai apie tokią galimybę?

Internetas – atsakymas į daugelį 21-ojo amžiaus klausimų. Yra nemažai platformų, kuriose skelbiamos savanorystės galimybės. Viena mano mėgstamiausių – Workaway. Tai tarsi Booking.com, tik vietoj viešbučių randi savanorystės vietas: gali skaityti atsiliepimus, ieškoti pagal savo svajonių lokaciją ir tiesiogiai susisiekti su organizacijomis ar šeimomis. Ten gali rasti visko – nuo NVO iki ekologiškų ūkių projektų. Kiekvienas pasirenka pagal savo pomėgius.

Iš pradžių buvai teisės studentė, bet nusprendei pasukti į mediciną. Kodėl?

Tai tikrai mažai kam žinomas faktas! Teisėje ilgai neužsibuvau. Manau, advokatūra mane žavėjo dėl veiklos, kuria užsiėmiau būdama įvairių nevyriausybinių organizacijų narė. Tačiau esu veiksmo žmogus – man reikia bendrauti su žmonėmis, veikti tiesiogiai. Be to, visada mylėjau žmogaus anatomiją, mane žavėjo organizmo veikimas ir gebėjimas išlikti. Grįžusi iš Tanzanijos, rimtai pagalvojau: jei reikėtų šiai bendruomenei suteikti kažką naudingo, kuo aš galėčiau būti naudinga? Atsakymas buvo paprastas – medicina.

Neseniai grįžai iš praktikos Ganoje. Ką ten veikei, kokių tikslų vykai? Kas labiausiai įsiminė iš kelionės?

Praktika Ganoje buvo universiteto suteikta galimybė. Kartu su kitais medicinos studentais išvykome į Ganą septynioms savaitėms. Norėjome suprasti, kaip veikia medicina besivystančiose šalyse, užmegzti ryšius ir pradėti dialogą apie bendrus šių problemų sprendimus. ŽIV, maliarija ir kitos ligos jau seniai peržengė teritorijų ribas, plinta po visą pasaulį. Klausimas, ar esame pasiruošę spręsti šias problemas kartu, buvo viena iš mūsų misijų.

Atliekant procedūras ligoninėse, rotuojant per įvairius departamentus, labiausiai nustebino skirtumai šalies viduje. Kaimo ligoninėse pacientai miršta dėl medikų trūkumo ar paprasčiausios įrangos stokos, pacientai laukia dienų dienas, kad patektų pas gydytoją. O Ganos sostinėje Akroje problemos kartais išsprendžiamos vienu skambučiu prezidentui ar gausiomis fondų lėšomis.

Šios septynios savaitės leido ne tik geriau pažinti Ganos sveikatos sistemą, bet ir susimąstyti apie tai, kokią sistemą turime Lietuvoje, kaip ją vertiname ir kokių standartų iš savęs reikalaujame. Galbūt šios mintys paskatins mane grįžus aktyviau įsitraukti į NVO veiklą Lietuvoje. Bet tai dar ateityje!

Kadangi studijuoji ir gyveni ne Lietuvoje, dalyvauji diasporos veikloje, mėgsti kurti, organizuoti, dalytis bei padėti – kas tave įkvepia? Ar turi idealų?

Idealų neturiu. Manau, svarbiausia nustatyti, koks yra mano idealus AŠ, ir tada siekti šio tikslo mažais žingsneliais. Įkvepia pasiekti rezultatai, pokyčiai, prie kurių galiu prisiliesti. Kiekvienas žmogus nori save įprasminėti – ar tai būtų karjera, šeima, draugai, hobiai, ar sportas. Aš save įprasminu būdama lietuve, tautiete, kurdama savo mažą, bet didingą tautą. Ir tai yra gražu bei jautru – stebėti, kaip mes, lietuviai, išlaikome ryšį su savo šaknimis.

Ką galėtum patarti šauliams, ypač tiems, kurie gyvena užsienyje? Kaip išlaikai pilietiškumą ir patriotiškumą aplink save?

Visų pirma turime suprasti, kad pilietiškumas prasideda nuo tavęs. Jei jauti atsakomybę ir pareigą savo šaliai – tu jau kuri pilietiškumą aplink save. Bet tauta – ne vienas žmogus, todėl svarbu jungtis prie bendruomenės. Tai gali būti tautinių šokių kolektyvas, choras, sekmadieninės pamokėlės vaikams ar kitos grupės. Lietuviai tikrai kuria kūrybingas ir stiprias bendruomenes užsienyje.

Gyvenant moderniaame pasaulyje nereikia pamiršti, kad technologijos leidžia dalyvauti ir Lietuvoje veikiančių NVO veikloje. Organizacijos laukia kūrybingų, naujų idėjų turinčių žmonių, kurie gali pasiūlyti kitojį požiūrį į pasaulį. x

UKRAINA 2014 METAIS IŠŠŪKIAI IR IŠBANDYMAI. III DALIS

POSTIMPERINĖS KOLONIZACIJOS ĮVEIKIMO PATIRTIS

10

„Trimitas“ tęsia straipsnių ciklą apie Ukrainos įvykius 2014 metais. Jį parengė Ukrainos karo veteranas Seržas Ševčenka ir plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės šaulė Vilma Kiurė.

1.-2. Zombinio propaganda ant kiekvieno Donecko kampo.

DONECKAS

Rusija ėmė stipriau veikti per savo agentus Ukrainos pietryčiuose (prorusiškos politinės ir radiklios grupės, politikai iš Regionų partijos) ir iš Rusijos atsiųsti radikalūs aktyvistai, parengti skatinti prorusiškas nuotakas Ukrainoje ir vykdyti proimperines užduotis, tokias kaip kovinės limonovcų ir barkašovų grupės, kurių veikimas jau stipriai jautėsi Ukrainos rytuose. Donecko ir Luhansko sritys buvo patogios kuriant prorusiškas zonas pirmiausia dėl pasienio su RF ir dėl to, kad ten buvo daug prorusiško politikos elito ir rusifikuotų gyventojų, neatsparių prorusiškų agentų įtakai.

2014 metais Donecke prasidėjo masiniai Rusiją palaikantys mitingai, globojami vietinės valdžios ir jėgos struktūrų. Mitingai Donecke buvo gausiai papildomi Rusijos piliečiais, kuriuos atveždavo iš netoli nuo Ukrainos esančių Rostovo, Voronežo, Belgorodo sričių. Šis procesas buvo koordinuojamas Kremliaus per tokias odiozines figūras kaip Surkovas, Žirinovskis, Malofejevas, Glazjevas, Barkašovas.

Rostove buvo įkurtos ginklų tiekimo ir smogikų rengimo bazės.

Vėliau, balandį–gegužę, separatistinės jėgos iš Charkivo persikėlė į Donecką ir Luhanską.

2014-ųjų pavasaris ir vasara tapo svarbiu Donecko ir visos rytų Ukrainos istorijos laikotarpiu. Šis laikas išsiskyrė smarkiu politinio ir karinio konflikto paastrėjimu, prasidėjusiu po Orumo revoliucijos bei ją sekusių įvykių, įskaitant Krymo aneksiją.

Tuomet įvykiai Maidane ėmė atrodyti visai kitaip. Tai, kas prasidėjo kaip politinė priešrinkiminė oligarchų klanų manipuliacija, sąmoningų Ukrainos piliečių ir radikalių grupių dėka pavirto Orumo revoliucija, demokratijos ir civilizacinė bei nacionalinė revoliucija. Mes tapome liudininkais ir dalyviais egzistencinio Ukrainos pasirinkimo žengti apsisprendimo ir sąmoningumo keliu. Mūsų aktyve prasidėjo ukrainiečių nacijos atgimimas.

Konfrontacija tarp dviejų pusių, tarp dviejų vystymosi vektorių – proeuropietiško ir prorusiško – tapo labai akivaizdi.

2014-ŲJŲ PAVASARIS: KONFLIKTO UŽUOMAZGA

2014-ŲJŲ KOVAS:

Po įvykių Kryme prorusiškos nuotakos sustiprėjo rytiniuose Ukrainos regionuose, įskaitant Donecką. Mieste prasidėjo masiniai mitingai – tiek prorusiški, tiek ir proukrainietiški.

Įsiminė prorusiško mitingo scena, kuri puikiai iliustruoja, kokie žmonės užėmė prorusišką poziciją.

Kai 2014 metais separatistai Donecke užgrobė administracijos pastatą ir aplink jį pastatė palapinių miestelį, apsuptą barikadomis iš smėlio maišų, aš asmeniškai stebėjau tokią sceną: ant ilgo baslio grupėmis „darbo liaudies“ rankomis buvo užmautas gipsinis pitekanropo biustas (matyt, eksponatas iš vietinės mokyklos, biologijos kabineto), ant kurio juodu

žymekliu buvo užkeverzota: „Obama čmo ir juoda beždžionė!“

Separatistai entuziastingai tąsė tą fetišą tarp barikadų, kol vėliau pastatė ant vienos iš jų. Šis reginys man priminė kadra iš vieno filmo apie Napoleoną Bonapartą, kur minia sankiulotų, šokdami „Carmagnole“, mosavo basliu su pamautu imperatoriaus biustu.

Jokiu būdu negretinu įvykių Prancūzijoje ir šio tragiško farso mano gimtajame Donbase. Tiesiog tai dar vienas liudininko štrichas epochos portretui.

Ilgainiui mitingai peraugo į gatvės mūšius. Šių protestų fone rodės vis labiau akivaizdu, kad situacija tampa nekontroliuojama. Prorusiškuose mitinguose buvo kviečiama atskirti Donecko sritį nuo Ukrainos ir surengti referendumą kaip Kryme. »

2014-ŪJŲ BALANDIS:

Balandžio 6 dieną protestuotojai užėmė Donecko srities administraciją ir paskelbė „Donecko liaudies respublikos“ įkūrimą. Kitą dieną buvo paskelbta apie referendumą dėl „DLR“ nepriklausomybės. Ukrainos valdžia pagrįstai pavadino šiuos veiksmus neteisėtais ir pradėjo rengtis antiteroristinei operacijai (ATO).

Tuo metu mieste prasidėjo pirmieji susirėmimai tarp prorusiškų aktyvistų ir vieningos Ukrainos šalininkų. Tuo pat metu ginkluotos grupuotės, įskaitant vietinius ir užsienio smogikus, ėmė užimti valstybinių įstaigų pastatus.

2014-ŪJŲ VASARA: KARINIŲ VEIKSMŲ PRADŽIA

2014-ŪJŲ GEGUŽĖ:

Gegužės 11-ąją Donecke ir kituose užgrobtuose Donbaso miestuose vyko vadinamasis „referendumas“ dėl nepriklausomybės. Nors Ukrainos valdžia ir pasaulio bendruomenė nepripažino rezultatų, „Donecko liaudies respublikos“ atstovai pranešė apie savo „nepriklausomybę“ ir siekį integruotis į Rusiją.

Po šito situacija Donecke ėmė smarkiai aštrėti. Ukrainos kariai pradėjo antiteroristinę operaciją, kad susigrąžintų regionų kontrolę. Tuo pat metu į miestą plūdo ginkluotos formuotės iš Rusijos, kas sukėlė konflikto eskalaciją.

2014-ŪJŲ BIRŽELIS:

Birželio viduryje ginkluoti susirėmimai sustiprėjo. Mūšiai vyko Donecko priemiesčiuose, ypač Karlivkos, Marjinkos ir Slovjansko rajone, kuris buvo svarbus strateginis taškas. Nors pačiame Donecko centre kariniai veiksmai dar neprasidėjo, miestas vis labiau grimzdo į chaosą, pereidamas į separatistų rankas.

2014-ŪJŲ LIEPA:

Liepą situacija kardinaliai pasikeitė. Po to, kai Ukrainos kariuomenės išvadavo Slovjanską ir Kramatorską, „DLR“ pajėgos įsitvirtino Donecke, paversdamos jį savo sostine. Prasidėjo pirmieji artilerijos apšaudymai. Civiliai miesto gyventojai atsidūrė sudėtingose sąlygoje: trūko vandens, elektros, maisto ir medikamentų.

Liepą taip pat įvyko tragedija, sukrėtusi visą pasaulį: rusų smogikai numušė Malaizijos avialinijų „Boeing-777“, skridusį reisu MH17 virš Donecko srities teritorijos. Šis įvykis iš esmės pakeitė tarptautinę reakciją į konfliktą.

3

SVARBIAUSIOS PASEKMĖS

Vasarai baigiantis Doneckas tapo ginkluoto pasipriešinimo epicentru. Miestas skilo į kontrolės zonas, ir didelė gyventojų dalis buvo priversta palikti savo namus. Tuo pat metu dėl Rusijos paramos tvirtėjo „DLR“ pozicijos.

Šis laikotarpis tapo ilgo ir naikinančio karo pradžia, kurio pasekmės iki šiol jaučiamos Donbase. Doneckui šis metas tapo taikaus gyvenimo netekties laikotarpiu, sugriovimų ir tragedijų daugiau nei pusei milijono taikių proukrainietiškių gyventojų.

DONECKAS 2014-ŪJŲ PAVASARĮ IR VASARĄ. MIESTO UŽGROBIMAS IR KOVA DĖL REGIONO KONTROLĖS.

2014-ųjų pavasarį Donecke prasidėjo plataus masto politinės ir socialinės permainos, atvedusios Ukrainą prie šio svarbaus regiono kontrolės praradimo. Spaudžiamas vidinių prieštarų, ekonominių oligarchų interesų ir išorinio Rusijos įsikišimo miestas atsidūrė separatistinio judėjimo epicentre. Donecko užgrobimas tapo įmanomas dėl koordinuotų vietinių prorusiškų aktyvistų, sukarintų grupuočių ir galingo Kremliaus palaikymo.

RINATO ACHMETOVO IR KITŲ FINANSINIŲ POLITINIŲ VEIKĖJŲ VAIDMUO

Rinatas Achmetovas, vienas pačių įtakingiausių Ukrainos oligarchų ir stambiausias Donbaso pramonininkas, atliko nevienareikšmį vaidmenį 2014-ųjų įvykiuose. Viena vertus, jis viešai pareiškė apie būtinybę išsaugoti vientisą Ukrainą. Kita vertus, Achmetovas praktiškai nesipriešino regiono destabilizacijai, o jo įmonės

dažnai naudotos kaip bazės suburti separatistines grupuotes.

Achmetovas, kaip ir daugelis kitų Donecko elito atstovų, baiminosi prarasti savo aktyvų kontrolę chaoso sąlygomis. Jo pirminė pozicija – pastangos išsaugoti įtaką, neužimant atviros prorusiškos pozicijos, bet ir aktyviai nepalaikant Ukrainos valdžios. Galiausiai oligarcho kontroliuojamos įmonės tapo finansinės ir logistinės paramos šaltiniu prorusiškoms jėgoms. Daugelis jo gamyklų darbininkų dalyvavo prorusiškuose mitinguose, kurie tapo Ukrainos valdžios spaudimo įrankiu.

„VOSTOK“

Oleksandras Chodakovskis, buvęs Ukrainos saugumo tarnybos Donecko padalinio „Alfa“ vadas, tapo viena svarbiausių separatistinio judėjimo figūrų. 2014-ųjų pavasarį jis perėjo į prorusiškų jėgų pusę ir subūrė „Vostok“ batalioną. Ši ginkluota formuotė tapo viena galingiausių grupuočių Donecke, dalyvaudama svarbiausiose separatistų operacijose.

„Vostok“ nuo pradžių skelbėsi kaip „liaudies smogikai“, bet faktiškai buvo sukarintas Rusijos palaikomas padalinys. Bataliono gretose buvo tiek vietinių gyventojų, tiek ir samdinių iš Rusijos. Chodakovskis aktyviai bendradarbiavo su rusų kuratoriais, kas pavertė jį svarbia grandimi regiono karo veiksmų koordinavimo grandinėje.

MERAS OLEKSANDRAS LUKJANČENKA IR JO VAIDMUO

Oleksandras Lukjančenka, Donecko meras nuo 2002 metų, atsidūrė sudėtingoje situacijoje. Per visą 2014-ųjų pavasarį

Donecko užgrobimas tapo įmanomas dėl koordinuotų vietinių prorusiškų aktyvistų, sukarintų grupuočių ir galingo Kremliaus palaikymo.

jis stengėsi išlaikyti miesto kontrolę, balansuodamas tarp Ukrainos valdžios ir separatistų. Lukjančenka pasisakė prieš ginkluotą konfliktą ir kvietė išsaugoti Ukrainos vientisumą. Tačiau jo kvietimai nesulaukė palaikymo tarp separatistų.

2014-ųjų liepą, po konflikto eskalacijos ir grasinimų, Lukjančenka buvo priverstas palikti miestą. Jos išvykimas reiškė, kad administracinė Donecko valdžia išsprūdo iš Ukrainos kontrolės.

„Oplot“ IR KITOS GINKLUOTOS SEPARATISTŲ FORMUOTĖS

Charkivo batalionas „Oplot“, kurį organizavo verslininkas Jevhenas Žylinas, tapo dar vienu svarbiu ginkluotųjų separatistų pajėgų elementu. Iš pradžių „Oplot“ kūrėsi kaip sporto organizacija, bet 2014-aisiais pavirto sukarintu padaliniu. Donecke „Oplot“ dalyvavo užgrobianc administracinius pastatus ir kovojo prieš Ukrainos pajėgas. Jo nariai išsiskyrė žiaurumu ir disciplina, kas darė juos svarbia jėga separatistų gretose.

Be „Oplot“, Donecke veikė ir kitos grupuotės, tokios kaip „Vostok“, „Kalmius“, „Somali“ ir „Prizrak“. Šias formuotes sudarė vietiniai gyventojai, kriminaliniai elementai ir samdiniai iš Rusijos. Jų veiksmai buvo koordinuojami per rusų kuratorius, kas užtikrino aprūpinimą ir palaikymą.

PAVELAS GUBAREVAS IR SEPARATISTINIO JUDĖJIMO ORGANIZAVIMAS

Pavelas Gubarevas, aktyvistas, pasiskelbęs „liaudies gubernatoriumi“, tapo separatistinio judėjimo Donecke veidu. 2014-ųjų pavasarį jis surengė pirmuosius mitingus ir kvietė įkurti „Donecko liaudies respubliką“.

4

5

3. Situacijos žemėlapis Ukrainoje 2014 m. pavasarį. <http://ukraina.popo.lt/>

4.-5. Donecko oro uostas. Vieta, kur gimė kiborgai ir ukrainiečių kovos už laisvę legenda.

6

Gubarevas pasitelkė populistinę retoriką, kad patrauktų savo pusėn nusivylusius regiono gyventojus.

Separatistinį judėjimą Donecke sudarė įvairios grupės: buvę Regionų partijos nariai, prorusiški aktyvistai, kriminaliniai elementai ir rusų samdiniai. Šių grupuočių koordinavimas vyko per Rusijos kuratorių tinklą, įtraukiant specialiųjų tarnybų atstovus ir įtakingus politikus.

Sergejus Glazjevas: Rusijos prezidento padėjėjas, viešai palaikęs „rusų pavasarį“. Glazjevas koordinavo informacinę ir finansinę paramą separatistams.

Vladislavas Surkovas: Putino padėjėjas, atsakingas už politiką postsovietinėse šalyse. Surkovas užtikrino separatistų ir Rusijos struktūrų sąveiką.

Vladimiras Žirinovskis: Rusijos liberaldemokratų partijos lyderis, paskelbęs provokacinių pareiškimų, palaikiusių „Novorosiją“. Per Žirinovskio struktūras buvo perduodama humanitarinė ir finansinė pagalba separatistams.

Konstantinas Malofejevas: Rusijos oligarchas, finansavęs samdinius ir propagandinius projektus.

ĮVYKIŲ EIGA DONECKE

2014-ųjų balandį separatistai užgrobė Donecko apskrities administracijos pastatą ir paskelbė „DLR“ įkūrimą. Taip prasidėjo plataus masto valdžios užgrobimas mieste. Separatistai greitai įvedė svarbių infrastruktūros objektų kontrolę ir surengė „referendumą“ nepriklausomybės klausimu.

2014-ųjų vasarą miestas virto karinių veiksmų centru. Ukrainos kariuomenė pradėjo regiono išvadavimo operaciją, bet separatistai, palaikomi Rusijos pajėgų, išlaikė pozicijas. Doneckas tapo „rusų pavasario“ simboliu ir separatistų tvirtove, nulėmusia tolesnę karą Donbase eigą.

Separatizmas Donbase šaknis įleido seniai. 10-ajame dešimtmetyje Donecke atsirado „rusiškojo Donbaso“ šalininkų politinės grupės, kurios priešinosi ukrainietiškam regiono vystymui. Tokie dariniai kaip Internacionalinis Donbaso judėjimas, Pilietinis Ukrainos kongresas (teglu jūsų neklaidina žodis „Ukraina“ organizacijos pavadinime), Slavų vienybės partija (partijos įkūrėjai broliai Dmitrijus ir Vladimiras Kornilovai, Aleksandras Baziliukas (buvę komjaunuoliai ir komunistai, išeiviai iš Rusijos) 10-ajame dešimtmetyje buvo prorusiško Donecko

idėjos propaguotojai, aiškinę, kad remiasi istorija ir siekia atkurti „Donecko ir Kryvyj Riho tarybų respubliką“, kuri egzistavo 1918–1919 metais, kaip atsvarą Ukrainos liaudies respublikai su sostine Kyjivu. DKR ideologai jau tada Donbasą matė kaip Rusijos dalį ir stengėsi jį atplėšti nuo Ukrainos.

Po trylikos metų nuo Ukrainos nepriklausomybės paskelbimo pradžios (1991–2014) išvardytų organizacijų ideologai tapo separatizmo Donbase įkvėpėjai ir atliko svarbų vaidmenį 2014 metų įvykiuose.

2000-ųjų pradžioje Donecke pradėjo veikti daugybė naujų prorusiškų organizacijų, tokių kaip „Eurazijos judėjimas“, vadovaujamas A. Dugino (rusiškojo fašizmo ideologo, E. Limonovo bendražygio), E. Limonovo Nacionalbolševikų partija, buvo atidarytas „Rusų nacionalinės vienybės“ skyrius, vadovaujamas A. Barkašovo, „Donbaso Rusia“, „Donecko respublika“ ir panašūs. Visos šios organizacijos buvo rusų šovinizmo, fašizmo ir imperializmo nešėjos. Visi ideologai – ir Duginas, ir Limonovas, ir Barkašovas – tikri rusai, rusų pogrindžio politikai, turintys didelį stažą. Visas tas blogis šliaužė pas mus į Ukrainą metų metus, po lašą savo nuodais

įsigerdamas į mūsų visuomenę, rasdamas vietas tarp mažiau atsparių ukrainiečių ar „tarybinių“ bei rusifikuotų žmonių ir taip formavo penktąją koloną.

Visi tie „rusiškojo fašizmo“ pasekėjai buvo palaikomi ir finansuojami Kremliaus. Organizacijų aktyvistai buvo apmokomi Rusijoje, specialiose stovyklose, šalia Seligero ežero, kur įprastai savo forumus organizuodavo rusų politinis elitas. „Rusų pavasario“ įvykiuose (2014 metais Kremliaus inspiruotas prorusiškas separatistų maištas Donbase) sužibėjo nacistinės organizacijos „Rusų nacionalinė vienybė“ narys Pavelas Gubarevas, kuris vėliau buvo paskelbtas Donecko liaudies gubernatoriumi. O jo patronas A. Barkašovas, sėdėdamas Rusijoje, organizavo „liaudies referendumą“, kad būtų įkurta „Donecko liaudies respublika“.

PANAŠI SITUACIJA BUVO IR LUHANSKO SRITYJE, IR KRYME, IR APSKRITAI VISOJE UKRAINOJE

Kryme dar aiškiau ir atviriau po rusų ir ukrainiečių „draugystės“ ir rusų kultūros centrų priedanga buvo rengiami 2014 metų aneksijai. Tarp kitko, prorusiškos Krymo organizacijos buvo kuruojamos iš RF, tokių figūrų kaip Maskvos meras Jurijus Lužkovas. Tiesiogiai ir atvirai. Gerokai iki 2014 metų rusai prisidengė „kultūrinėmis programomis“ pureno dirvą perversmui.

Politinis laukas buvo prikimštas prorusiškų partijų, užimančių daugumą Ukrainos parlamente.

Regionų partija – oligarchų ir valdžios partija, kurios nariai buvo ir prezidentas Viktoras Janukovyčius, ir „opozicinis“ būsimasis pomaidaninis prezidentas Petro Porošenko, ir oligarchas bei pats turtingiausias žmogus Europoje – Rinatas Achmetovas, ir daugybė Ukrainos miestų bei miestelių merų bei administracijos vadovų.

Petro Simonenkos Ukrainos komunistų partija, parlamentinė Ukrainos progresyvioji socialistinė partija, vadovaujama Natalijos Vitrenko ir Oleksandro Morozo, visi šitie poststalinizmo, rusų šovinizmo ir imperializmo nešėjai, prisidengė „kairiuoju judėjimu“, dešimtmečiais dirbo rusams.

Nuo prezidento Leonido Kučmos laikų Ukrainą valdė „feodaliniai baronai“ – oligarchai. Kiekvienas savo įtakoje turėjo kokią nors Ukrainos dalį ar ekonomikos sritį: metalurgiją, angliakasybą, uostus, transportą, prekybą... Kiekvienas oligarchas savose „kunigaikštystėse“ elgėsi kaip feodolas: sprėsdavo, teisdavo ir nuteisdavo. Achmetovas, Kolomoiskis, Firtašas, Medvečiukas. Oligarchai ir jų vadovaujamos grupės dažniausiai buvo orientuotos

7

į rusišką rinką ir jų interesai buvo glaudžiai susiję su rusiškuoju ekonominiu ir politiniu elitu.

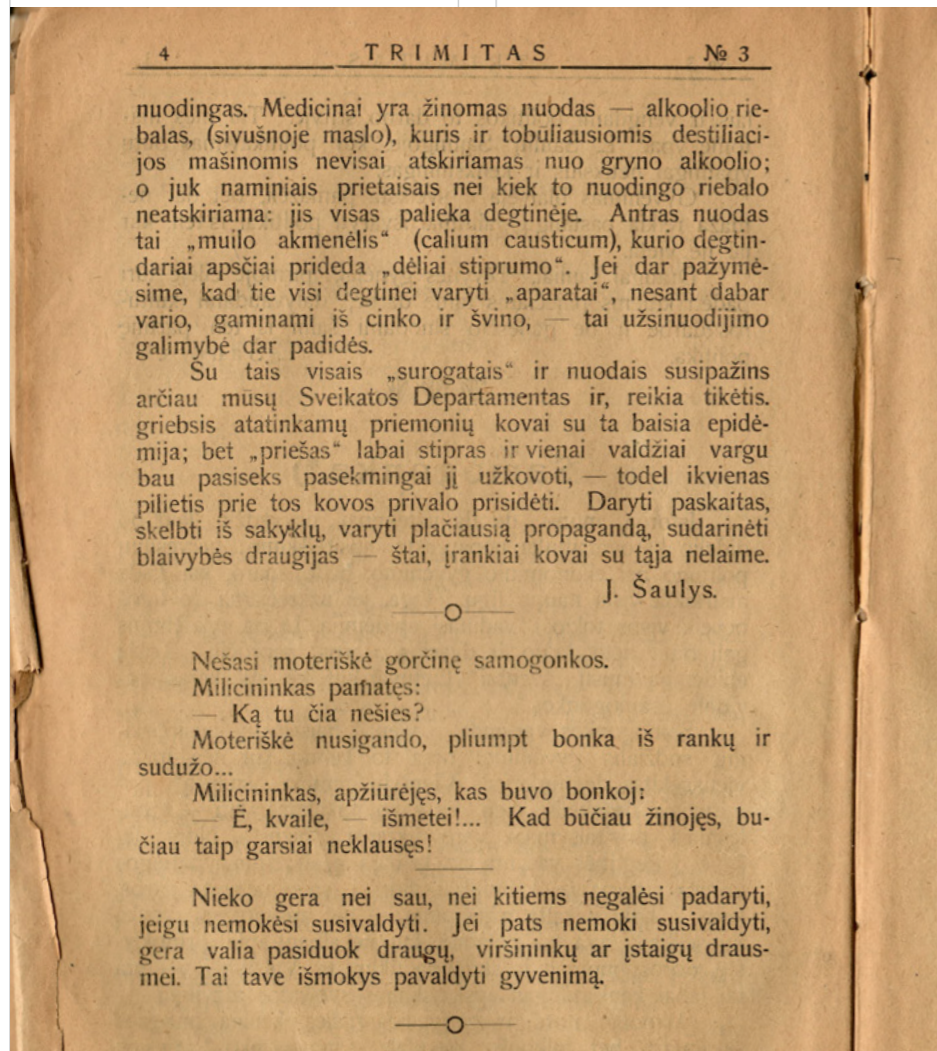
Aktyviai veikė „kultūrinis laukas“: menininkai, žurnalistai ir kiti rusų kultūros nešėjai. Tie „minties galiūnai“, paprastai prorusiški, tapo svarbiais nuomonės ir žmonių nuotaikų formuotojais.

Politiniai, ekonominiai ir kultūriniai veikėjai dirbo kartu ir tenkino rinkėjų daugumos, kuria būtų lengva manipuliuoti įsiveržus Rusijai, poreikius. Taip ir atsitiko 2014-aisiais. Dirva buvo paruošta ir rusų interventai lengvai surado naudingų idiotų tiek tarp vietinių gyventojų, tiek tarp elito, kurių rankomis ir kurių vardu buvo galima pradėti iš pradžių dar slaptą intervenciją į Ukrainą. Taip atsirado „liaudies respublikos“, įsiplieskė „pilietinis karas“, atsirado nauji negirdėti pavadinimai, tokie kaip „Krymo liaudis“ ar „Donbaso liaudis“. Proksi karas prasidėjo silpno ukrainietiško politinio elito, kolonijinės valdžios, pomaidaninės ir porevoliucinės situacijos Ukrainoje, fone. Visa tai tapo patogia dirva Rusijai įsiveržti. x

6. Atrodo, kad Donecko gatvėse daugiau propagandos nei žmonių.

7. Teroristų moralė – nuotrauka prie jų numušto civilinio lėktuvo, skridusio iš Amsterdamo į Kualą Lumpurą. Viso nužudyta 283 keleiviai ir 15 įgulos narių.

DULKES NUPŪTUS. KĄ RAŠĖ „TRIMITAS“?

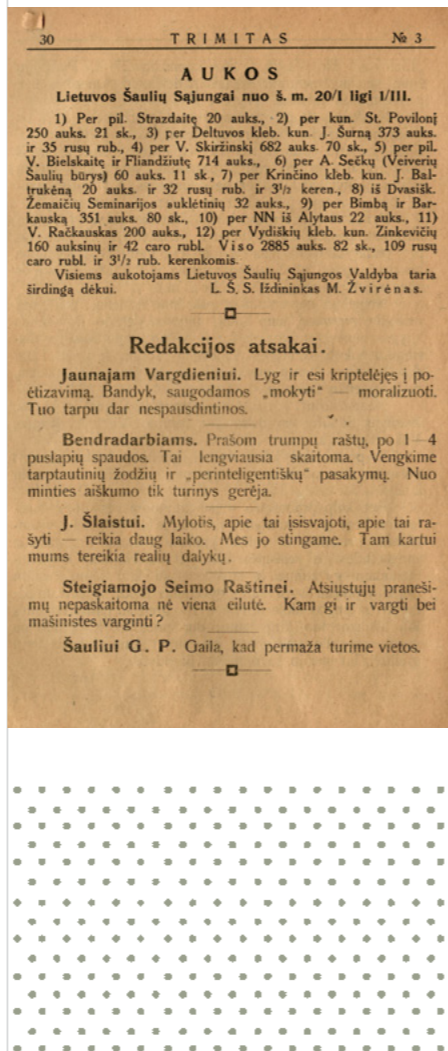

Lietuvos šaulių sąjungos žurnalo „Trimitas“ pirmasis numeris buvo išleistas 1920 metų birželio 1 dieną Kaune. Šiame minėsime vieno seniausių Lietuvos žurnalų 105-metį. Prisiminkime, kas buvo rašoma.

11

Trečiasis „Trimito“ numeris išleistas 1920 metų rugpjūčio 20 dieną. Nuo šio numerio „Trimitas“ pradėdamas leisti reguliariai kas savaitę. Kelios žinutės iš trečio numerio.

SAMOGONKOS EPIDEMIJA. Straipsnis „Samogonka“ skirtas kovai su naminės varymu. Apibrėžiama ir „samogonkos“ atsiradimo Lietuvoje istorija (kalba netaisyta): „Istorija mums duoda užtektinai pavyzdžių, kad po didelio karo atsitinka nepaprastų apsireiškimų: perversmių politinio bei ekonominio gyvenimo, bado, maro, kai kada atsiranda visai naujų ligų. Liga, jei užkrečiama, [o ligos beveik visos tokios], vadinasi epidemija. Ligos, epidemijos gali būt – netik kūno, ir dvasios, doros, papročių. Tokią epidemiją mūsų „šventai“ Lietuvai suteikė šis karas pavidale „samogonkos“. Ir prie straipsnio pridėdamas anekdotas pagal temą.

REDAKCIJOS ATSAKAI. „Trimito“ redakciją pradėjo pasiekti skaitytojų ir norinčių rašyti laiški. Pirmą kartą spausdinami redakcijos atsakymai. Gaunasi viešas susirašinėjimas – tik laiški skrieja į vieną pusę, nes redakcija neskelbia skaitytojų laiškų. Tarsi naujas žanras – atsakymai be klausimų. x

MŪSŲ GINKLAS, MŪSŲ MOKSLAS – LIETUVAI TĖVYNEI!

**GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA**

**PRASMINGA IR GERBIAMA
PROFESIJA**

**2 BAKALAURO STUDIJŲ
PROGRAMOS**

**STIPENDIJA IR KARIŲ
SOCIALINĖS GARANTIJOS**

**ŠIUOLAIKINĖS GYVENIMO
SĄLYGOS**

**100 % VALSTYBĖS
FINANSUOJAMOS
STUDIJS**

VADO PAREIGOS

**KARJERA LIETUVOS
KARIUOMENĖS
VIENETUOSE, NATO
ŠTABUOSE**

WWW.LKA.LT

+370 682 31 072

LKA.ATRANKA@MIL.LT

@karoakademija

@lietuvas_karo_akademija

lietuvas_karo_akademija

PRENUMERUOK IR SKAITYK 2025

Prenumerata metams – 20 eurų
Prenumerata pusmečiui – 10 eurų

www.prenumerata.lt